

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-FC

Onderwerp

Beleidskader verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen

1- Notagegegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2020-000444	☒ B & W	14-04-2020
Datum	03-04-2020	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
Portefeuillehouder	Weth. Grijsen	College van B & W	
		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	14-04-2020
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Algemeen directeur	07-04-2020	☐ adj.secr.	--
Wethouder	06-04-2020	☒ gem.secr.	07-04-2020
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2020-04-15

Bijlagen

Beleidskader voor het verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen

Uitvoeringsnota voor het verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen

B & W d.d.: 14-04-2020

Besloten wordt:

- 1 De raad voor te stellen het beleidskader voor het verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen vast te stellen;
- 2 de raad voor te stellen de verordening "leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020" vast te stellen;
- 3 de uitvoeringsnota voor het verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen vast te stellen onder voorwaarde van vaststelling door de gemeenteraad en ingaande vanaf de datum van vaststelling door de gemeenteraad;
- 4 het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast te stellen;
- 5 de stukken aan te bieden aan de raad;
- 6 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:

[] De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb

Nee

Bekendmaking conform Awb

Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Nee

Toelichting

Inleiding

De gemeente Deventer verstrekt geldleningen en verleent garanties aan rechtspersonen. Dit heeft als doel een publieke of private instelling de mogelijkheid te bieden om een voorziening tot stand te brengen die bijdraagt aan de doelstellingen en daarmee het publieke belang van de gemeente Deventer.

Artikel 17 lid 1 van onze financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet) bepaalt dat het college de raad periodiek een nota "verstrekken gemeentegaranties en geldleningen" aanbiedt. In 2013 is een integraal kader opgesteld dat als leidraad wordt toegepast voor het verstrekken van garanties en geldlening in combinatie met het integraal beheren van de huidige en toekomstige portefeuille. Dat beleidskader is nu geactualiseerd. Het belang van een duidelijk kader en een goed beheer is nog altijd aanwezig.

Beoogd resultaat

Het beleidskader biedt een toetsings- en beheerskader dat een leidraad vormt om op eenduidige en transparante wijze te reageren op iedere aanvraag voor een garantie of geldlening. Daarnaast biedt het kaders voor inzicht in de omvang en beheer van de bestaande en toekomstige portefeuille van geldleningen en garanties. Indien conform de gestelde richtlijnen wordt gehandeld leidt dit tot inzicht in, en beheersing van, geldleningen en garanties waarbij een juiste afweging wordt gemaakt tussen het belang van de publieke taak (gewenst maatschappelijk effect) en de gerelateerde financiële risico's.

Kader

Voor het verstrekken van nieuwe leningen en het verlenen van garanties geldt nog steeds een 'nee, tenzij'-beleid. Dat wil zeggen dat de gemeente alleen een lening of garantie verstrekt wanneer er een publiek belang is en commerciële banken geen lening willen verstrekken en er geen andere mogelijkheden zijn het publiek belang te bereiken. Uit oogpunt van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is een verordening opgesteld.

Een lening biedt ten opzichte van garanties meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financieringsvorm, contractduur, inhoud (aflossingsverplichtingen) en zekerheden (onderpand, hypotheekrecht) die kunnen worden gesteld. Garanties mogen alleen verstrekt worden wanneer een garantie een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van een lening. Met een garantie is er namelijk nauwelijks een prikkel voor een commerciële bank het kredietrisico te beperken, omdat de financiële verplichting grotendeels door een gemeentegarantie wordt gedekt.

Om deze redenen heeft een lening de voorkeur boven een garantstelling.

Argumenten voor en tegen

Voor:

- periodiek moet een nota geldleningen en garanties worden opgesteld;
- beleidskader is geactualiseerd. Meer uitwerking van de staatssteunregels en de gevolgen ervan;
- rechtszekerheid en rechtsgelijkheid geborgd via verordening (nieuw).

Tegen:

- het beleidskader is niet wezenlijk veranderd: 'nee-tenzij' geldt nog steeds.

Extern draagvlak (partners)

Niet van toepassing. Publiek belang wordt bepaald door gemeenteraad.

Financiële consequenties

Niet van toepassing.

Aanpak/uitvoering

De bevoegdheid voor het verstrekken en garanderen van leningen ligt bij het College van B&W. Nieuwe, of materiële risico verhogende wijzigingen van leningen en garanties moeten daarnaast aan de Raad worden voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

Binnen het College is de beleidsinhoudelijk verantwoordelijke wethouder belast met het publieke belang van de te verstrekken of verstrekte lening of garantie als ook verantwoordelijk voor de toepassing en naleving van de in de gemeente geldende financiële beleidskaders. De wethouder Financiën ziet erop toe dat aan de randvoorwaarden uit het lening- en garantiebeleid wordt voldaan en de risico's voor de gemeente zoveel mogelijk worden beperkt.

In de ambtelijke organisatie ligt het initiatief en de trekkende rol voor aanvraag van de lening of garantie bij de lijn. Dit komt omdat zij inzicht hebben in het publiek belang en waarom de lening nodig is. De ondersteunende eenheden (m.n. team F&C en ASK) gaat na of aan de (rand)voorwaarden is voldaan, geeft advies over de financiële structuur en zal de risico's voor de gemeente, gegeven het publiek belang, zoveel mogelijk beperken. De lijn is verantwoordelijk voor het verzamelen van de benodigde informatie en het opstellen van de voordracht.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp Beleidskader verlenen van garanties
en het verstrekken van geldleningen

Agendapunt
Voorstelnummer
Team

2020-000444
DEV-FC

Portef.houder
BenW-besluit d.d.:

Weth. Grijsen
14 april 2020

Voorstel

1. Het beleidskader voor het verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen vast te stellen.
2. De verordening "leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020" vast te stellen

Kern van het raadsvoorstel

De gemeente Deventer verstrekt geldleningen en verleent garanties aan rechtspersonen. Dit heeft als doel een publieke of private instelling de mogelijkheid te bieden om een voorziening tot stand te brengen die bijdraagt aan de doelstellingen en daarmee het publieke belang van de gemeente Deventer. Artikel 17 lid 1 van de financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet) bepaalt dat het college de raad periodiek een nota verstrekken gemeentegaranties en geldleningen aanbiedt. In 2013 is een integraal kader opgesteld dat als leidraad wordt toegepast voor het verstrekken van garanties en geldlening in combinatie met het integraal beheren van de huidige en toekomstige portefeuille. Dat beleidskader is nu geactualiseerd. Het belang van een duidelijk kader en een goed beheer is nog altijd aanwezig.

Beoogd resultaat

Het beleidskader biedt een toetsings- en beheerskader dat een leidraad vormt om op eenduidige en transparante wijze te reageren op iedere aanvraag voor een garantie of geldlening. Daarnaast biedt het kaders voor inzicht in de omvang en beheer van de bestaande en toekomstige portefeuille van geldleningen en garanties. Indien conform de gestelde richtlijnen wordt gehandeld leidt dit tot inzicht in, en beheersing van, geldleningen en garanties waarbij een juiste afweging wordt gemaakt tussen het belang van de publieke taak (gewenst maatschappelijk effect) en de gerelateerde financiële risico's.

Kader

Voor het verstrekken van nieuwe leningen en het verlenen van garanties geldt nog steeds een 'nee, tenzij'-beleid. Dat wil zeggen dat de gemeente alleen een lening of garantie verstrekt wanneer er een publiek belang is en commerciële banken geen lening willen verstrekken en er geen andere mogelijkheden zijn het publiek belang te bereiken. Uit oogpunt van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is een verordening opgesteld.

Een lening biedt ten opzichte van garanties meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financieringsvorm, contractduur, inhoud (aflossingsverplichtingen) en zekerheden (onderpand, hypotheekrecht) die kunnen worden gesteld. Garanties mogen alleen verstrekt worden wanneer een garantie een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van een lening. Met een garantie is er namelijk nauwelijks een prikkel voor een commerciële bank het kredietrisico te beperken, omdat de financiële verplichting grotendeels door een gemeentegarantie wordt gedekt. Om deze redenen heeft een lening de voorkeur boven een garantstelling.

Argumenten ten behoeve van de raad

Met het beleidskader kan op eenduidige en transparante wijze worden gereageerd op een aanvraag voor een lening of een garantie. De bevoegdheid voor het toekennen ervan ligt bij het college nadat

de raad in de gelegenheid is geweest wensen en bedenkingen te formuleren. Tevens is via de verordening (artikel 15) geregeld dat het college nadere uitvoeringsregels kan opstellen. Deze heeft het college opgesteld en gelden vanaf vaststelling van het beleidskader.

Ketenpartners/ participatie

Niet van toepassing. Publiek belang wordt bepaald door gemeenteraad.

Financiële consequenties

Niet van toepassing.

Betrokkenheid van de raad

Op 6 mei vergadert de auditcommissie. Het beleidskader wordt daar besproken voordat besluitvorming door de gemeenteraad plaatsvindt.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

Verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen

Beleidskader

Concept: maart 2020

Uitgave: Team Finance & Control

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Samenvatting	4
3	Inleiding	6
4	Beleidskader	7
4.1	Wettelijk kader en regelgeving	7
4.2	Beleidskader geldleningen en garanties	9
4.3	Markconforme voorwaarden.....	13
4.4	Zekerheden	16
4.5	Risicobeheersmaatregelen	18
4.6	Verordening.....	19
Bijlage 1 – Kernuitgangspunten beleidslijn		20
Bijlage 2 – Verordening		21
	Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen	21
	Hoofdstuk 2 Overige bepalingen.....	28
Bijlage 3 – Beslisschema aanvraag geldlening		29
Bijlage 4 – Beslisschema aanvraag garantie		31
Bijlage 5 - Toetsingsmodel		32
Bijlage 6 – Begrippenlijst		35

1 Voorwoord

Voor u ligt het beleidskader voor het verstrekken van geldleningen en het verlenen van garanties aan rechtspersonen door de gemeente Deventer. Het is een geactualiseerde versie van de nota zoals die in 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit geactualiseerde kader gaat in op:

1. het beleidskader, en
2. een toetsingskader

voor het verstrekken van geldleningen en het verlenen van garanties.

Naast dit beleidskader is er een uitvoeringsnota opgesteld. Daar is uitgewerkt:

1. het beheerskader, en
2. het (administratieve) beheer en de nadere regels.

Het beleidskader wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Periodiek biedt het college de raad een dergelijke nota aan conform artikel 17 van de vigerende financiële verordening. De uitvoeringsnota handelt binnen dit kader en wordt door het college vastgesteld.

Publiek belang

De gemeente Deventer verstrekt geldleningen en verleent garanties aan rechtspersonen. Dit heeft als doel een publieke of private instelling de mogelijkheid te bieden om een voorziening tot stand te brengen die bijdraagt aan de doelstellingen en daarmee het publieke belang van de gemeente Deventer.

In 2013 is een integraal kader opgesteld dat als leidraad wordt toegepast voor het verstrekken van garanties en geldlening in combinatie met het integraal beheren van de huidige en toekomstige portefeuille. Dat beleidskader is nu geactualiseerd. Het belang van een duidelijk kader en een goed beheer is nog altijd aanwezig. Zie ook de balans en toelichting daarop ([zie Jaarverslag 2018 van de gemeente Deventer](#)).

Het beleidskader

Voor het verstrekken van nieuwe leningen en het verlenen van garanties geldt nog steeds een 'nee, tenzij'-beleid. Dat wil zeggen dat de gemeente alleen een lening of garantie verstrekt wanneer er een publiek belang is en commerciële banken geen lening willen verstrekken en er geen andere mogelijkheden zijn het publiek belang te bereiken. Uit oogpunt van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is een verordening opgesteld. Dit is nieuw ten opzichte van 2013.

Het toetsingskader

Naast het beleidskader is ook het toetsingskader geactualiseerd en aangevuld. De bevoegdheid voor het verstrekken van leningen en garanties is ongewijzigd gebleven. Die ligt bij het college van burgemeester en wethouders. De raad wordt via een raadsmededeling van een voorgenomen besluit in kennis gesteld en krijgt de gelegenheid wensen en bedenkingen te formuleren. Daarna neemt het college een definitief besluit.

Het beheerskader

De verordening biedt ingevolge artikel 15 ook de mogelijkheid aan het college nadere regels op te stellen voor de uitvoering. Deze 'nadere regels leningsverstrekking en garantieverlening' zijn ook uitgewerkt. De verordening en de nadere regels geven meer houvast in aanvraag, beoordeling en uitvoering van het beleid en is een belangrijke nadere uitwerking ten opzichte van het huidige beleidskader en uitvoeringspraktijk.

De uitvoering

Voor de uitvoering zijn de kaders en richtlijnen in formulieren uitgewerkt en beschikbaar.

2 Samenvatting

Het beleidskader voor het verstrekken van geldleningen en het verlenen van garanties is geactualiseerd. Het beleidskader biedt een toetsings- en beheerskader dat een leidraad vormt om op eenduidige en transparante wijze te reageren op iedere aanvraag voor een garantie of geldlening. Daarnaast biedt het kaders voor inzicht in de omvang en beheer van de bestaande en toekomstige portefeuille van geldleningen en garanties. Indien conform de gestelde richtlijnen wordt gehandeld leidt dit tot inzicht in, en beheersing van, geldleningen en garanties waarbij een juiste afweging wordt gemaakt tussen het belang van de publieke taak (gewenst maatschappelijk effect) en de gerelateerde financiële risico's.

Voor het verstrekken van nieuwe leningen en garanties blijft een '**nee, tenzij**' beleid gelden. De gemeente verstrekt alleen een lening of garantie wanneer er een *publiek belang* is én *commerciële banken geen lening of garantie (willen) verstrekken*.

De gemeente is terughoudend met het verstrekken van leningen en garanties vanwege een aantal redenen:

1. De gemeente wil marktverstoring voorkomen (de gemeente is geen bank);
2. De gemeente is gebonden aan staatssteunregels;
3. Het risicoprofiel van de verstrekte leningen en garanties is relatief hoog vanwege het publieke belang én het (grotendeels) ontbreken van private financiering;
4. Het verstrekken van leningen heeft tot gevolg dat de gemeentelijke schuld stijgt.

Een lening biedt ten opzichte van garanties meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financieringsvorm, contractduur, inhoud (aflossingsverplichtingen) en zekerheden (onderpand, hypotheekrecht) die kunnen worden gesteld. Garanties mogen alleen verstrekt worden wanneer een garantie een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van een lening. Met een garantie is er namelijk nauwelijks een prikkel voor een commerciële bank het kredietrisico te beperken, omdat de financiële verplichting grotendeels door een gemeentegarantie wordt gedekt.

Om deze redenen heeft een lening de voorkeur boven een garantstelling.

Bij het verstrekken van een lening of garantie moet worden voldaan aan bestaande wet- en regelgeving, waarin staatssteunregels een belangrijk onderdeel zijn. Dat houdt in dat de gemeente alleen leningen of garanties verstrekt onder marktconforme voorwaarden.

Daarom is de beleidslijn opgenomen dat in geval van het verstrekken van een lening minimaal de omslagrente (zoals die geldt voor gemeentelijke investeringen) wordt gehanteerd. Dit is ook recentelijk toegepast bij de leningovereenkomst tussen gemeente en de stichting MIMIK. Zo is er een 'gelijk speelveld'. Ook in geval van een garantstellingen wordt diezelfde ondergrens gehanteerd.

Het College is bevoegd tot het verstrekken van een nieuwe lening of het verlenen van een garantie. Daarnaast moet een lening of garantie voorafgaand aan het verstrekken ervan voor wensen en bedenkingen aan de Raad worden voorgelegd. Voor (materiële) wijzigingen van bestaande leningen en garanties geldt hetzelfde proces.

Het relatief hoge risico van de verstrekte leningen en garanties vraagt om goed beheer. Goed beheer van leningen en garanties betekent niet dat er geen sprake is van risico's. Wel worden risico's zoveel mogelijk benoemd, beperkt en bewaakt door adequate beheersmaatregelen te treffen.

Expliciet is opgenomen dat het verstrekken van een kapitaalsinstandhoudingsverklaring niet is toegestaan of tot de garantiemogelijkheid behoort. In dat geval garandeert de gemeente dat het eigen vermogen van een onderneming niet onder een bepaald percentage daalt. De gemeente is bij een kapitaalsinstandhoudingsverklaring verplicht eigen vermogen bij te storten totdat het afgesproken percentage of bedrag wordt bereikt. Bij aanhoudende verliezen heeft dit het karakter 'open einde' regeling. Dat is onwenselijk.

Op grond van Europese staatssteunregels is het niet toegestaan garanties af te geven die meer dan 80% van het uitstaande lening bedrag of financiële verplichting dekken. In het lening- en garantiebeleid is expliciet opgenomen dat alleen financiële garanties onder het beleid vallen. Bij een financiële garantie verstrekt een andere partij (bijvoorbeeld een bank) een lening aan de kredietnemer

en staat de gemeente garant wanneer de kredietnemer niet aan zijn rente- en/ of aflossingsverplichtingen kan voldoen.

In principe is een vervroegde aflossing altijd mogelijk en is hiervoor geen instemming nodig van het College of Raad. Indien op grond van de lening overeenkomst vervroegde aflossing niet is toegestaan, wordt een juridische toets uitgevoerd om te controleren of het toestaan van de vervroegde extra aflossing marktconform is. Alleen in dat laatste geval kan, in verband met de staatssteunregels, worden ingestemd met de vervroegde aflossing.

In bijlage 1 zijn meer uitgebreid en puntsgewijs de kernuitgangspunten van het beleid geformuleerd.

3 Inleiding

Het lening- en garantiebeleid heeft betrekking op zowel het verstrekken als het beheer van leningen en het verlenen van garanties aan rechtspersonen. In februari 2013 is het lening- en garantiebeleid voor het laatst herzien. De aanleiding om deze te herzien is in het voorwoord opgenomen.

De bevoegdheid voor het verstrekken van leningen en garanties ligt bij het College van B&W. De Raad heeft het recht tot het uiten van wensen en bedenkingen.

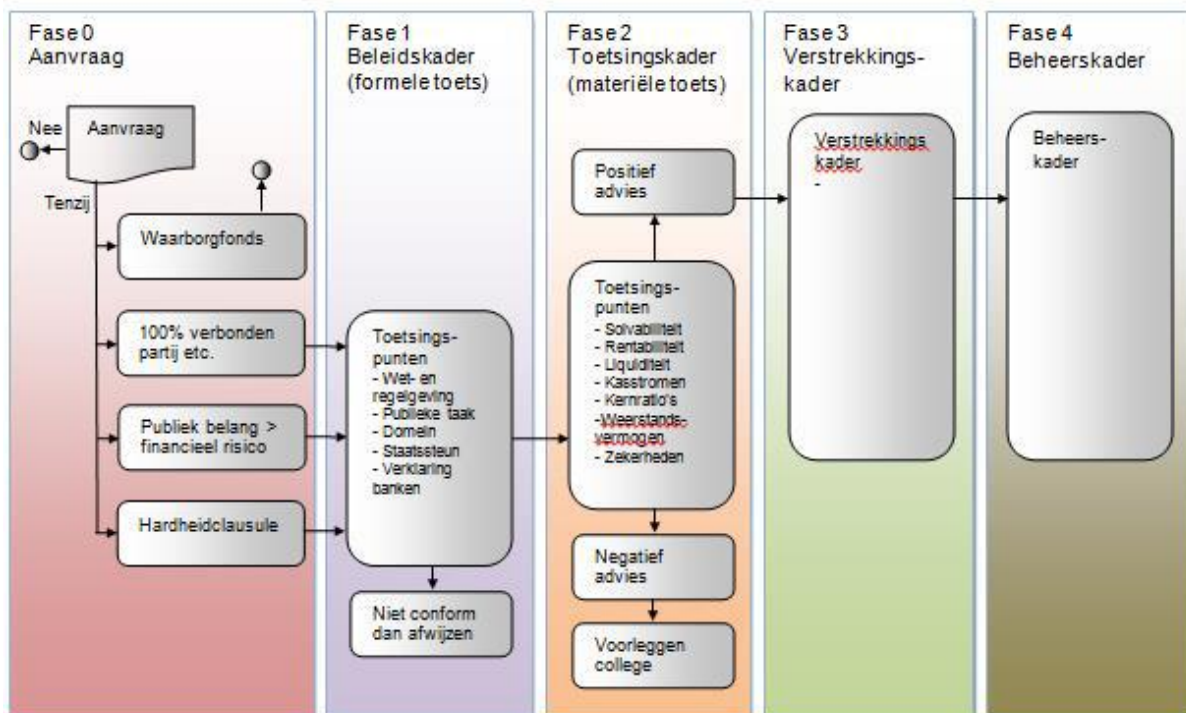
In dit beleidskader wordt eerst kort aandacht aan het regelgevend kader besteed. Daarin vormen twee onderdelen de kern, te weten:

1. Het verstrekken en wijzigen van een lening en/of garantie;
2. Het beheer van een verstrekte lening en/of garantie.

Het beleidskader is ook voorzien van een verordening.

Naast het beleidskader (deze notitie) is ook een uitvoeringsnota opgesteld. De belangrijkste aspecten met betrekking tot een kwalitatief goede uitvoering is hierin opgenomen. Dit gaat vergezeld van een uitvoeringsregeling met aanvraagformulieren en toelichtingen als ook informatie waarmee in het proces van begroting en jaarrekening gewerkt moet worden.

Het navolgende processchema heeft als onderlegger gediend voor het beleidskader en de uitvoeringsnota voor het verstrekken van geldleningen en het verlenen van garanties. Het beleidskader (fase 1) is in deze notitie uitgewerkt. In de uitvoeringsnota zijn de fasen 0, 2, 3 en 4 achtereenvolgens uitgewerkt.

4 Beleidskader

4.1 Wettelijk kader en regelgeving

Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido)

Deze wet geeft aan decentrale overheden de mogelijkheid leningen en garanties te verstrekken aan instellingen mits hiermee een publiek belang gediend is. Wat het publiek belang (exact) is, staat niet nader omschreven in de wet. Dit om de decentrale overheden, zoals een gemeenteraad, de ruimte te geven om zelf te bepalen wat zij een publiek belang achten.

Gemeentewet (Gw)

Het college is bevoegd tot het verstrekken van een geldlening of verlenen van garantie. Het betreft een privaatrechtelijke rechtshandeling (art. 160 Gw). Onder inachtneming van art. 169 lid 4 Gw wordt een besluit over het verstrekken van leningen en garanties voor wensen en bedingen aan de Raad te worden voorgelegd ('voorhangprocedure').

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) (staatssteun)

Vanuit Europese regelgeving mag er geen sprake zijn van staatssteun en concurrentievervalsing (Artikel 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)). Staatssteun kan in allerlei vormen voorkomen en beperkt zich niet alleen tot de klassieke subsidie. Ook steunmaatregelen in de vorm van garanties, leningen, risicokapitaal, verlaagde huur en grondverkoop onder de marktwaarde kunnen hier bijvoorbeeld onder vallen. Hoewel staatssteun in beginsel verboden is en moet worden aangemeld bij de Europese Commissie ter goedkeuring, zijn er veel mogelijkheden om staatssteun zogenoemd 'staatssteunproof' te verlenen. Zo heeft de Commissie een aantal vrijstellingsverordeningen ontworpen. Op basis hiervan kunnen decentrale overheden steun verlenen voor bepaalde beleidsdoelen, zonder dat een formele aanmeldingsprocedure nodig is. De belangrijkste vrijstellingsverordeningen zijn de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) en de Landbouvvrijstellingsverordening (LVV). Voor lage steunbedragen kunnen overheden de 'de-minimisverordening' gebruiken.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Het Besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) is het kader voor de regelgeving over de gemeentelijke financiën. In het BBV zijn de regels opgenomen voor het financiële beleid, het financieel beheer en de planning en control.

Artikel 36, 50 en 57 van het BBV verlangen bij begroting en jaarrekening een volledige opgave van alle verstrekte leningen en garanties en de bijbehorende risico's.

In de notitie 'Rente 2017' van de commissie BBV staan richtlijnen hoe leningen boekhoudkundig moeten worden verwerkt.

Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden (Blido)

In aanvulling op de wet Fido is er het Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden.

Het Blido schrijft voor dat geldleningen of garanties slechts door gemeenten kunnen worden aangeaan of verstrekt in euro's. Daarnaast kunnen geldleningen door gemeenten slechts worden aangeaan of verstrekt, indien de hoofdsom niet onderhevig is aan enige vorm van indexatie.

Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Het verlenen van overheidsgarantie is een vorm van subsidiëring (conform de toelichting van artikel 4:21 van de Awb). Ditzelfde geldt voor renteloze of laagrentende gemeentelijke leningen. Artikel 4:23, eerste lid, van de Awb bepaalt dat subsidies slechts verstrekt kunnen worden op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. De bij deze nota gevoegde en door de raad vast te stellen Verordening leningsverstrekking en garantieverlening Deventer 2020 geldt als wettelijk voorschrift als bedoeld in dit wetsartikel. De artikelen 4:33 en 4:36 Awb regelen verder dat een subsidie kan worden verleend onder de voorwaarde dat de subsidieontvanger meewerkt aan het sluiten van een overeenkomst en daadwerkelijk de activiteiten verricht waarvoor de subsidie wordt verleend.

Algemene subsidieverordening Deventer (2017)

De Algemene subsidieverordening gemeente Deventer (2017) is van toepassing op alle gevraagde en door het college verstrekte subsidies, tenzij er een bijzondere subsidieverordening van kracht is. De bij deze nota gevoegde en door de raad vast te stellen Verordening leningsverstrekking en garantieverlening Deventer 2020 kan in zekere zin worden aangemerkt als een bijzondere subsidieverordening. Teneinde daar geen misverstand over te laten bestaan, wordt in de Verordening leningsverstrekking en garantieverlening Deventer 2020 de toepasselijkheid van de Algemene subsidieverordening gemeente Deventer expliciet uitgesloten.

Hoe moeten de leningen en garanties in relatie tot subsidies worden gezien? Het subsidie instrument is een belangrijk middel voor het realiseren van gemeentelijk beleid. Het subsidie instrument zorgt ervoor dat de gemeente en de gesubsidieerden maximaal bijdragen aan het in standhouden van de sociale infrastructuur en het bereiken van de maatschappelijke effecten. Het verlenen van garantie of het verstrekken van een krediet valt onder het materiële subsidiebegrip van artikel 4:21, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Wet Markt en Overheid

De Wet Markt en Overheid schrijft gedragsregels voor overheden voor om concurrentievervalsing met bedrijven te voorkomen. Meer hierover is opgenomen in de handreiking Wet Markt en Overheid¹.

Kadernota verbonden partijen 2017

De uitvoering van taken is voor gemeenten steeds complexer geworden. In toenemende mate doen zij beroep op andere organisaties waaraan zij taken aan uitbesteden, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om privaatrechtelijke rechtspersonen die een rol spelen in de uitvoering van een publieke taak als om gemeenschappelijke regelingen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waar gemeenten zowel financieel als bestuurlijk zeggenschap over hebben. In geval van (de publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met een rechtspersoonlijkheid. Het financiële belang kan op publiekrechtelijke of privaatrechtelijke wijze tot stand komen, zoals via de Wgr, aandelen, leningen of garantstellingen.

De keuze voor samenwerking in verbonden partijen is onderdeel van een inrichtings- en uitvoeringsvraagstuk (de 'hoe-vraag') die volgend is op de maatschappelijke opgave (de 'wat-vraag'). Uitgaande van een maatschappelijke opgave, die door de gemeenteraad wordt gekwalificeerd als 'publiek belang', dient de behartiging ervan te worden opgepakt.

Financiële verordening 2019

Artikel 17 lid 1 bepaalt dat het college de raad periodiek een nota verstrekken gemeentegaranties en geldleningen aanbiedt. Ook wordt bepaald welke onderwerpen daarin in elk geval aan de orde moeten komen.

¹ <https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2013/01/handreiking-wet-markt-en-overheid-juli-121.pdf>

Treasurystatuut

Volgens het treasurystatuut van de gemeente Deventer is het aangaan en verstrekken van leningen en garanties slechts toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak.

4.2 Beleidskader geldleningen en garanties

Samengevat

1. Instellingen en private marktpartijen (kredietverstrekende instellingen) zullen de zaken onderling moeten regelen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid zonder tussenkomst van de (lokale) overheid.
2. De gemeente Deventer verstrekt **geen** gemeentegaranties of geldleningen **tenzij**;
 - a. De gemeentegarantie of geldlening wordt verstrekt door instellingen waarmee de gemeente Deventer een overeenkomst is aangegaan. Dit zijn:
 - i. Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
 - ii. Waarborgfonds Eigen Woningbouw (WEW)
 - iii. Stichting Waarborgmaatschappij Sport (SWS)
 - iv. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).
 - b. De gemeentegarantie en geldlening wordt verstrekt aan een verbonden partij waarvan de gemeente Deventer 100% aandeelhouder is én de verbonden partij van een kredietverstrekende instelling geen lening kan verkrijgen wegens het ontbreken van zekerheden (juridisch eigendom ligt bij de gemeente).
 - c. Op basis van bestuurlijke afweging van het publieke belang versus de gerelateerde risico's wordt besloten over te gaan tot verstrekking (politieke keuze).
3. Een instelling die een aanvraag voor een gemeentegarantie wil indienen moet zich altijd wenden tot een waarborgfonds of het stimuleringsfonds.
4. Een instelling die een aanvraag voor garantie of geldlening indient moet bij de aanvraag van minimaal twee kredietverstrekende instellingen een verklaring overleggen waaruit blijkt dat geen geldlening aan de aanvrager wordt verstrekt zonder een garantstelling.

Toelichting

Nieuwe leningen en garanties – “nee, tenzij” en publiek belang

Voor het verstrekken van nieuwe leningen of garanties geldt een '**nee, tenzij**' – beleid. Dat wil zeggen dat de gemeente alleen een lening of garantie verstrekt wanneer commerciële banken hier niet toe bereid zijn en een lening of garantie de beste manier is om een publiek belang te behartigen.

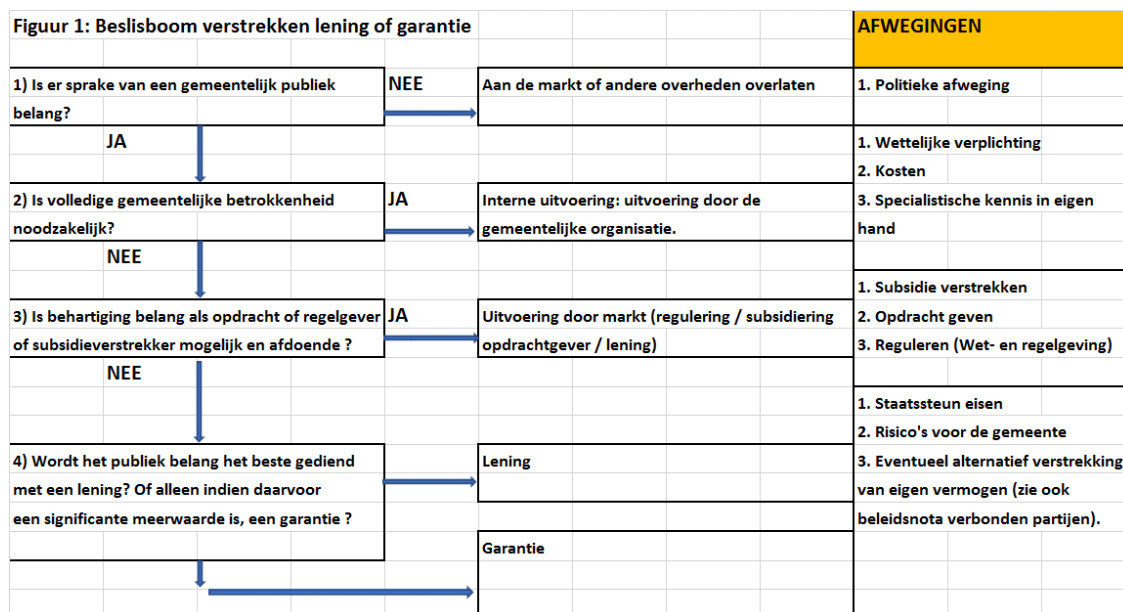
De gemeente is terughoudend met het verstrekken van leningen en garanties vanwege een aantal redenen.

- De gemeente wil marktverstoring voorkomen (de gemeente is geen bank) en staatssteun is (op uitzonderingen na) niet toegestaan.
- Het risicoprofiel van de verstrekte leningen en garanties is relatief hoog vanwege het publieke belang en het ontbreken van private financiering.
- Het verstrekken van leningen heeft tot gevolg dat de gemeentelijke schuld stijgt.

De afbakening van het publiek belang is moeilijk aan te geven, het blijkt zelfs niet eenvoudig te definiëren. Er is sprake van een publiek belang wanneer de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt. In dat geval dient de overheid dit publieke belang te borgen. Dit geldt bijvoorbeeld voor collectieve goederen, die zonder overheidsborging niet beschikbaar komen. Het is dus de (lagere) overheid die bepaalt wat een publiek belang is en daarbij geldt het primaat van de politiek.

Van belang bij het bepalen van 'tenzij' is de verhouding tussen het publieke belang en de met de garantie of geldlening gepaard gaande financiële risico's. Indien het publieke belang gaat prevaleren boven de financiële risico's wordt uitgegaan van risicominimalisatie. Dit betekent dat alle mogelijke beheersmaatregelen worden genomen om het financiële risico te reduceren. Hierbij is de beoordeling van de uitkomst van de toetsingscriteria essentieel.

Wanneer in het kader van het publieke belang wordt gekozen voor verstrekking van een garantie of geldlening met inachtneming van de financiële risico's dan kan hiervoor de **omvang** van het **weerstandsvermogen** worden **verhoogd**.

Bovenstaande beslisboom maakt ook een koppeling met het "beleidskader verbonden partijen"; zie namelijk de kolom "afwegingen". Hier wordt gekeken of het publiek belang het beste gediend wordt door het verstrekken van eigen vermogen en daarmee het participeren in een deelneming óf het verstrekken van lening/ verlenen van garantstelling.

Bij de afweging tussen het verstrekken van een lening of eigen vermogen is van belang dat bij een lening over het algemeen minder risico wordt gelopen dan bij het verstrekken van eigen vermogen. Daarbij is de veronderstelling dat bij een lening diverse zekerheden (kunnen) worden gesteld. Bij eigen vermogen is daarentegen meer invloed en zeggenschap aanwezig om eventueel via het aandeelhouderschap het publiek belang te behartigen.

Bij het doorlopen van de beslisboom, wordt steeds een andere afweging gemaakt. Deze afwegingen worden hieronder toegelicht.

1. Is er sprake van een gemeentelijk publiek belang?

Uitgangspunt is dat de gemeente alleen taken uitvoert of laat uitvoeren die voortkomen uit een gemeentelijk **publiek belang**. Of iets een publiek belang is, is een politieke afweging. Het gaat dus om belangen die het gemeentebestuur wil behartigen, met de gemeentelijke bevoegdheden kan behartigen en waarvoor vervolgens beleid en activiteiten worden ontwikkeld.

Volgens de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (publicatie "Het borgen van publiek belang", 2000) is sprake van publiek belang wanneer de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt. Er is dus geen statische definitie van een publieke taak of het publiek belang. Uiteindelijk bepaalt de Gemeenteraad of er sprake is van een publieke taak.

Wanneer is er sprake van een publieke taak?

- Als de gemeente hiervoor een beleidsvormende en/of stimulerende taak heeft;

- Als de raad van mening is dat het doel van de lening/garantie past bij het geformuleerde gemeentelijk beleid. Vaak wordt ook gekeken of het in lijn ligt met de manier waarop de gemeente is omgegaan met eerdere activiteiten, voorzieningen en/of organisaties;
- Als het in het belang van de eigen inwoners van de gemeente is;
- Als de organisatie kan aantonen dat de lening zonder hulp van de gemeente niet verstrekt wordt of tot een te zware (rente)last leidt.

Garantie of een geldlening wordt slechts verleend ter behartiging van een gemeentelijke publieke taak. Wat wel of niet tot de publieke taak en het publiek belang wordt gerekend, verschilt naar gelang het beleidsveld, het tijdstip en de omstandigheden. In deze context past dus geen statische definitie van de begrippen 'publieke taak' en 'publiek belang', zodat dit ook niet is opgenomen in de begripsomschrijvingen.

Een gemeentelijk publiek belang kan betrekking hebben op onder meer sport en recreatie, kunst, cultuur, welzijn, onderwijs, zorg of veiligheid binnen de gemeente, monumentenzorg van monumenten binnen de gemeente of gemeentelijke infrastructuur. Daar waar de activiteiten het gemeentelijk publiek belang niet dienen, verstrekt de gemeente geen garanties. Zodoende wordt voorkomen dat de gemeente te veel financiële risico's loopt en zich buiten haar taakveld begeeft.

Ter verduidelijking:

- Er worden geen garanties verstrekt die (mede) risico's afdekken van marktactiviteiten met een winstdoelstelling. Dit is per definitie geen gemeentelijk publiek belang.
- Een onderneming met een winstdoelstelling en natuurlijke personen komen niet in aanmerking voor een gemeentegarantie, tenzij de garantie wordt aangevraagd in verband met de behartiging van een gemeentelijk publiek belang.

Het garant staan voor leningen ten behoeve van de financiering van een woning dient bijvoorbeeld uitdrukkelijk geen publieke taak. Particulieren kunnen zich hiervoor wenden tot de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.

2. Is volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk?

Volledige gemeentelijke betrokkenheid kan bijvoorbeeld voortkomen uit:

- a. Een wettelijke verplichting een taak intern door de gemeente uit te voeren.
- b. De wens altijd te kunnen beschikken over specialistische kennis en ervaring.
- c. Het feit dat een taak niet, of alleen tegen hoge kosten uitbesteed kan worden, omdat de risico's en onzekerheden groot zijn.

3. Is behartiging van het publiek belang als opdracht- of regelgever of subsidieverstrekker mogelijk en afdoende?

De gemeente heeft in veel gevallen de mogelijkheid om via regelgeving (bijvoorbeeld bestemmingsplannen), subsidies (conform het geldende subsidiebeleid) of opdrachtgeverschap het publiek belang te dienen. In geval sprake is van een investering met een onrendabele top, waarvoor de markt geen lening wil verstrekken, kan het te verkiezen zijn om alleen voor die onrendabele top een subsidie te verstrekken. Alleen lagere kosten zijn geen reden om een garantie of lening te verstrekken.

4. Wordt het publiek belang het beste gediend door het verstrekken van een lening? Of indien een lening niet mogelijk is door een garantie?

Als het publieke belang niet door de markt kan worden uitgevoerd, en ook andere mogelijkheden vallen af (zie vraag 3), dan zal worden onderzocht of en hoe een lening of garantie kan worden verstrekt. Aan het verstrekken van een lening of garantie zijn wel voorwaarden verbonden. Een garantie wordt alleen verstrekt wanneer deze een duidelijk toegevoegde waarde heeft boven een lening.

5. Crowdfunding.

De rol van gemeenten is de afgelopen jaren steeds verder veranderd van "zorgen voor" naar "zorgen dat". Crowdfunding vormt een steeds belangrijker bron van financiering voor maatschappelijke projecten. Crowdfunding geeft vorm aan de veranderende rol van de gemeente van "zorgen voor" naar "zorgen dat"; het past bij het meer faciliteren en stimuleren van initiatieven van burgers. Andere partijen nemen initiatief en bepalen steeds meer zelf de projecten. De gemeente kan hierbij de rol aannemen van medefinancier, vergunningverlener, facilitator en/of samenwerkingspartner. Acties die hierbij passen zijn:

- Crowdfunding promoten, bijvoorbeeld door het delen van lokale succesverhalen;
- Kennis van crowdfunding verhogen;
- Crowdfunding projecten belonen. Bijvoorbeeld door de eindopbrengst te verdubbelen.

Bijkomend voordeel van crowdfunding is dat de gedragenheid voor het project helder wordt; is het project een succes? Dit hangt ook af van de activiteiten die een initiatiefnemer doet om het project tot een succes te maken; het geeft vaak een indicatie van de eigen betrokkenheid en inzet. De gemeente kan hier op inspelen door bij een financiering als voorwaarde te stellen dat een gedeelte wordt gefinancierd door Crowdfunding. Op deze manier kan op een goede manier getoetst worden of er voldoende draagvlak voor het investeringsproject is.

Waarborgfondsen als voorliggende voorziening

Voor het stimuleren van maatschappelijk gewenste ontwikkelingen zijn in het verleden waarborgmaatschappijen geformeerd. Zij zijn door hun schaalgrootte, professionaliteit en kennis van de markt de aangewezen partij voor een gecontroleerde inzet van garanties.

De gemeente Deventer heeft overeenkomsten (intentieverklaringen) afgesloten met een aantal waarborgfondsen.

- In het kader van het bevorderen van Volkshuisvesting (publiek belang) zijn overeenkomsten afgesloten met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en Waarborgfonds Eigen Woningbouw (WEW). Met beide waarborgfondsen heeft de gemeente Deventer een 'achtervangovereenkomst'² gesloten.
- In het kader van sport is een overeenkomst afgesloten met de Stichting Waarborgmaatschappij Sport. Aan het verlenen van een borgstelling wordt door de SWS de voorwaarde gesteld dat tegelijkertijd een gemeentegarantie voor 50% van het te lenen bedrag. Recent is het ook mogelijk geworden dat sportverenigingen bij het BNG duurzaamheidsfonds een sportlening kunnen aanvragen voor de verduurzaming van hun accommodatie. Met een garantie van de Stichting Waarborgfonds voor de Sport, worden deze leningen aangeboden tegen een rentetarief van 1,95%.

Waarborgfondsen worden gezien als een voorliggende voorziening die er toe leidt dat er geen afgifte van een gemeentegarantie plaatsvindt. Een instelling die een aanvraag wil indienen bij de gemeente Deventer moet zich altijd eerst wenden tot één van de waarborgfondsen.

In 2010 heeft de gemeente Deventer een verordening vastgesteld inzake stimuleringsleningen verenigingen van eigenaars. Voor het verstrekken van deze stimuleringsleningen is een krediet beschikbaar gesteld en een bedrag gestort op een SVn rekening van Deventer waaruit leningen worden verstrekt. Dit gebeurt onder regie van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVn). Dit is een stichting zonder winstoogmerk die met partners een samenwerkingsovereenkomst afsluit. Zij beheren o.a. zogenaamde revolverende fondsen waaruit laagrentende leningen worden verstrekt die bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van woon- en leefomgeving in stadswijken en dorpskernen.

Het college van B&W heeft de bevoegdheid om te beslissen of een aanvraag tot verstrekking van een stimuleringslening wordt gehonoreerd. De SVn verzorgt vervolgens de verstrekking en het beheer. De gemeente is geen partij in de overeenkomst tussen de aanvrager en de SVn. Daarmee is de omvang van het risico niet hoger dan de door de gemeente Deventer ingebrachte middelen.

De gemeente Deventer is samenwerkingsovereenkomsten aangegaan met zogenaamde verbonden partijen. In de kadernota Verbonden partijen 2017 zijn deze nader gedefinieerd. Voor het verstrekken van gemeentegaranties en geldleningen wordt voor deze partijen een uitzondering gemaakt. Voorwaarde is dat de gemeente Deventer 100% aandeelhouder is en de verbonden partij van een kredietverstrekking instelling geen lening kan verkrijgen wegens het ontbreken van zekerheden (juridisch eigendom ligt bij de gemeente).

² Dit houdt kort in dat in eerste instantie de deelnemer zelf wordt aangesproken op betaling van rente en aflossing van de lening. Vervolgens wordt het waarborgfonds aangesproken die bij onvoldoende mogelijkheden de gemeente en het rijk kan aanspreken.

Bij de aanvraag wordt gevraagd naar documenten waaruit de afwijzing door kredietverstrekken instellingen blijkt. Is er sprake van een gedeelde eigendoms participatie dan bestaat de mogelijkheid om een geldlening in gelijke verhouding met de andere eigenaren/aandeelhouders te verstrekken. De betreffende eigenaarverhouding en daarmee de leningverhouding moet helder en expliciet in de bestuurlijke stukken zijn opgenomen en de raad dient hierover expliciet te besluiten.

4.3 Markconforme voorwaarden

Hoofdpijnen staatssteun

Het Europees staatssteunverbod is neergelegd in artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). Overeenkomstig artikel 107, lid 1, VWEU “zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt”.

Er zijn verschillende manieren waarop decentrale overheden steunmaatregelen kunnen verlenen die als staatssteun worden aangemerkt. De meest voorkomende maatregel is het verstrekken van een subsidie, ad hoc of in de vorm van een regeling. Daarnaast kan de overdracht van staatsmiddelen uiteenlopende vormen aannemen zoals leningen, garanties en overige economische activiteiten. In de financieringsinstrumenten kan er een onderscheid worden gemaakt tussen revolverende en niet-revolverende middelen:

1. Niet-revolverend
 - a. Subsidie (ad hoc of regeling)
2. Revolverend
 - a. Lening
 - b. Garantie
 - c. Risicokapitaal.

Uit het verbod zijn een aantal voorwaarden af te leiden waaraan moet worden voldaan om een maatregel als staatssteun aan te kunnen merken. Deze voorwaarden zijn cumulatief. Dat wil zeggen dat een maatregel pas staatssteun oplevert als aan alle voorwaarden wordt voldaan.

Bij het verstrekken van leningen of garanties moeten staatssteunregels in acht worden genomen. Om te beoordelen of er sprake is van staatssteun, worden de volgende criteria gehanteerd (art. 107 lid 1 VWEU):

- de steun wordt verleend aan een onderneming die een economische activiteit verricht;
- de steun wordt door staatsmiddelen bekostigd;
- deze staatsmiddelen verschaffen een economisch voordeel dat niet via normale commerciële weg zou zijn verkregen (non-marktconformiteit);
- de maatregel is selectief: het geldt voor één of enkele ondernemingen, een specifieke sector/regio;
- de maatregel vervalst de mededinging (in potentie) en (dreigt te) leiden tot een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer in de EU.

Verder geldt nog dat decentrale overheden steun kunnen verlenen die onder de € 200.000,- blijft. Dergelijke steunmaatregelen vallen onder de *de-minimis*verordening en hebben een beperkt effect op het handelsverkeer tussen lidstaten. Daardoor voldoet de de-minimissteun niet aan alle cumulatieve criteria van het staatssteunverbod (art. 107 lid 1 VWEU) en levert het dus geen staatssteun op. Dit bedrag geldt per onderneming over een periode van drie belastingjaren.

Niet marktconforme voordelen zijn niet geoorloofd³.

³ In een aantal gevallen is een uitzondering gemaakt en mag staatssteun worden verstrekt. Zie ook Mededeling van de Commissie betreffende het begrip 'staatssteun' in de zin van artikel 107 lid 1 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie <https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/de-minimissteun/voorwaarden-de-minimis/> of <https://ecer.minbuza.nl/ecer/dossiers/staatssteun/uitzonderingen-op-het-verbod-op-staatssteun>

De beoordeling van en advisering over wat marktconforme voorwaarden zijn, vindt intern ambtelijk plaats. Het gaat dan over de hoogte van de rente-opslag en andere voorwaarden, rekening houdend met de richtlijnen van de Europese Commissie. Het college neemt hierover een besluit.

Rentevergoeding, kostenvergoeding en risico-opslag

Kader

1. Bij het toekennen van een geldlening wordt een marktconform rentepercentage bij de aanvrager in rekening gebracht. Het renteomslagpercentage van de gemeente Deventer is de ondergrens. Voor geldleningen verstrekt onder regie van het SVn gelden afwijkende rentepercentages.
2. Bij het bepalen van de rentevergoeding wordt ook een risico-opslag betrokken.
3. Voor het bepalen van de marktconformiteit van het rentepercentage vraagt de gemeente Deventer minimaal twee rentepercentages op bij kredietverstrekkende instellingen, uitgaande van de voorwaarden voor de betreffende geldlening.
4. Bij het verlenen van een gemeentegarantie wordt door de gemeente Deventer ook de omslagrente als ondergrens gehanteerd. Dit kan leiden tot een garantiepremie. Daarnaast wordt een vergoeding bij de aanvrager van de gemeentegarantie in rekening gebracht. Deze bedraagt 0,25% over de gegarandeerde som met een minimum van € 2.000 en een maximum van € 20.000. Het college van B&W is bevoegd dit percentage jaarlijks aan te passen. Garanties verleend via de waarborgfondsen zijn hiervan uitgesloten.

Rentevergoeding geldlening

Bij het verstrekken van een geldlening wordt een rentepercentage in rekening gebracht.

Bij het bepalen van het rentepercentage zijn de volgende uitgangspunten gesteld;

- Het rentepercentage wordt zodanig vastgesteld dat er geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun of dat het een verstoring van de vrije mededinging veroorzaakt;
- Het renteomslagpercentage (jaarlijks via de begroting vast te stellen) van de gemeente Deventer is in elk geval de ondergrens;
- Er geldt één vorm van tariefbepaling voor iedere deelnemer waarmee discussie over ongelijke behandeling wordt voorkomen (bestendige gedragslijn).

Rente is een vergoeding voor het ter beschikking stellen van geld voor een bepaalde periode. Eén van de componenten binnen de rentevergoeding heeft betrekking op het risico dat de geldgever loopt op wanbetaling door de geldnemer.

Het college stelt de marktconforme voorwaarden voor de lening vast. Om te bepalen wat een marktconforme rente is, kan gebruik worden gemaakt van een aantal hulpmiddelen. Belangrijkste hulpmiddel is het schema dat de Europese Commissie heeft opgesteld, waarin te zien is welke opslag nodig is bij welke kredietwaardigheid en onderpand. Om de kredietwaardigheid vast te stellen, kan vervolgens gebruik worden gemaakt van het kredietrisicomodel.

De Europese Commissie heeft een schema voor opslagen vastgesteld boven de referentierente (1-jaars Euribor):

Richtlijnen Europese Commissie: Opslag in basispunten (100 punten = 1%)			
	Onderpand (dekkingswaarde)		
	Hoog	Normaal	Laag
Sterk (AAA-A)	60	75	100
Goed (BBB)	75	100	220
Redelijk (BB)	100	220	400
Zwak (B)	220	400	650
Slecht (CCC en lager)	400	650	1000

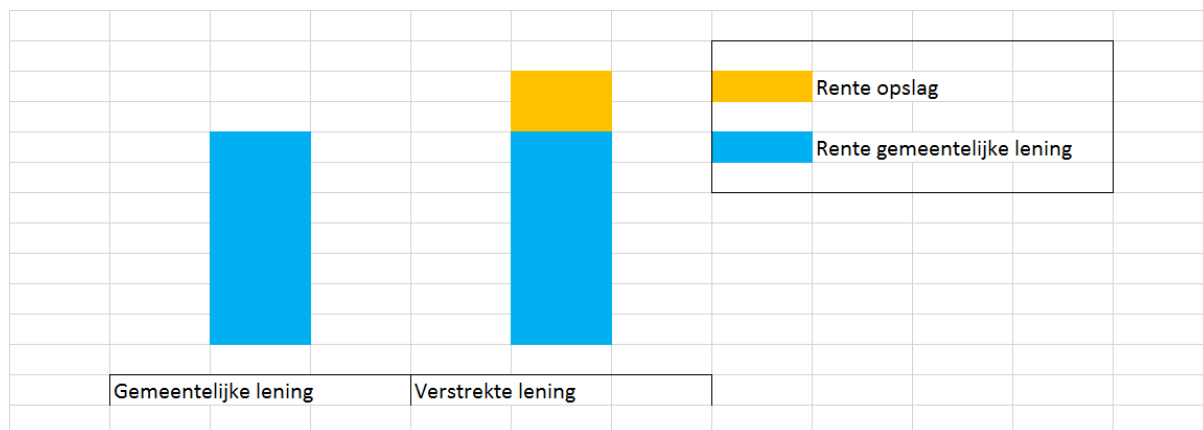
Aangezien de 1-jaars EURIBOR geen voor de hand liggende basisrente is voor langlopende vastrentende leningen, hanteert de gemeente Deventer de gemeentelijke marktrente voor de gewenste looptijd (bijvoorbeeld een 10-jaars marktrente voor een gemeentelijke lening plus een risico opslag voor een lening die de gemeente verstrekt met een 10-jaars looptijd).

Daarnaast geldt dat “voor startende ondernemingen of lening nemers zonder kredietverleden of waarvan de rating op grond van een analyse van de balans wordt bepaald, zoals bepaalde “special purpose-entiteiten”, het rentepercentage wordt vermeerderd met ten minste 400 basispunten (afhankelijk van de beschikbare zekerheden). De opslag kan nooit lager zijn dan die welke op de moedermaatonderneming van toepassing zou zijn.⁴

Door haar zeer sterke kredietwaardigheid kan de gemeente zelf tegen scherpe voorwaarden (waaronder: lage rente) leningen afsluiten. De rente op een lening, die de gemeente verstrekt aan de geldnemer wordt dan gelijk aan de som van:

1. een risico-opslag, en
2. de rente die de gemeente zelf moet betalen voor een lening met dezelfde looptijd en vergelijkbare voorwaarden

en is minimaal gelijk aan de gemeentelijke omslagrente.

Voor het bepalen van de risico-opslag kan ook informatie worden ingewonnen bij banken of bijvoorbeeld externe consultants wat voor een specifieke lening marktconforme voorwaarden zouden kunnen zijn.

De opslagen van de Europese commissie zijn leidend bij het bepalen van een marktconforme rente en gelden als minimum. Aanvullende informatie (marktgegevens of het kredietrisicomodel) kunnen leiden tot een aanvullende opslag.

Garantiepremie en kostenvergoeding garantie

Indien een garantie wordt verleend dan geldt een ondergrens van minimaal de renteomslag (nu 2,2%). Dus indien een aanvrager een lening verkrijgt van een derde partij tegen bijvoorbeeld 1,5% rente onder de voorwaarde dat een garantie door de gemeente wordt verleend, dan brengt de gemeente nog 0,7% garantiepremie over hoofdsom van de lening in rekening. Daarmee wordt een ‘gelijk’ speelveld gecreëerd en wordt ook de garantstelling minder aantrekkelijk gemaakt. Via een geldlening kunnen nu eenmaal meer zekerheden worden gesteld.

Er worden op dit moment ook eenmalige kosten in rekening gebracht voor het verstrekken van een gemeentegarantie bij de aanvragende instelling (bestendige gedragslijn) van 0,25% over de, door de gemeente gegarandeerde som met een minimum van € 1.500 en met een maximum van € 15.000. Dit bedrag is sinds 2013 niet aangepast. En daarom wordt voorgesteld het percentage van 0,25% te handhaven maar de bedragen te wijzigen met € 2.000 als minimum en € 20.000 als maximum. Het betreft een vergoeding voor de **autonome** garantieverstrekingen. De garanties verstrekt onder regie van de genoemde waarborgmaatschappijen zijn daarmee uitgezonderd.

⁴ Zie ook ‘Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld’.

Overige voorwaarden lening en of garantie

De gevraagde renteopslag moet in samenhang worden gezien met de overige voorwaarden van de lening (bijvoorbeeld zekerheden of aflossingsstructuur). Samen bepalen die, of de lening marktconform is.

In het geval de kredietnemer niet langer aan haar verplichtingen (kan) voldoen, heeft de gemeente de mogelijkheid haar verlies te beperken, wanneer zekerheid, zoals onderpand of hypotheekrecht, is gevestigd. Hoe hoger de waarde van de zekerheid die is gevestigd, hoe lager het restrisico voor de gemeente is en hoe lager de risico-opslag hoeft te zijn.

Ook de aflossingsstructuur en looptijd zijn van invloed op het risico van de lening. Des te sneller de lening wordt afgelost, des te sneller zal het risico voor de gemeente dalen.

Weerstandsvermogen en solvabiliteitsbeslag

Parallel aan de gelden die de banken als reserve moeten aanhouden voor het verstrekken van leningen (solvabiliteitsbeslag), zou de gemeente ook gelden kunnen aanhouden in de vorm van een kredietrisicoreserve. Vooral nog is de overweging binnen gemeente Deventer gemaakt om geen aparte reserve te vormen voor het risico van de verstrekte leningen en garanties. Er is een generieke weerstandsreserve en een specifieke weerstandsreserve⁵.

Jaarlijks wordt getoetst of het weerstandsvermogen voldoende is om de resterende risico's, waaronder kredietrisico's, binnen de gemeente op te vangen (conform bestaande kaders).

De verstrekte leningen staan op de balans van de gemeente. Het bijbehorende risico van wanbetaling ligt bij de RVP's.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat verstrekte leningen en garanties worden opgenomen in de gedetailleerde staat van verstrekte leningen en garanties in de toelichting op de jaarrekening. Bij de gemeente Deventer gebeurt dat in de 'financieringsparagraaf'. De bijbehorende risico's op wanbetaling dienen te worden vermeld in de financierings- en risicoparagraaf.

4.4 Zekerheden

Achtergestelde lening

Een achtergestelde lening is een lening waarbij de gemeente in geval van faillissement wordt achtergesteld ten opzichte van 'reguliere' kredietverschaffers. Het risico van een achtergestelde lening is daarmee groter dan bij een reguliere lening. Er moeten goede redenen zijn waarom de gemeente een achtergestelde lening wil verstrekken. Het kan bijvoorbeeld een eis zijn van andere financiers voordat zij bereid zijn een lening te verstrekken.

De voorwaarden die moeten gelden voor een achtergestelde lening zijn maatwerk. Er worden dan ook in dit beleid geen aanvullende eisen gesteld aan het verstrekken van een achtergestelde lening. Gezien het hogere risico van een achtergestelde lening ligt het wel meer voor de hand om een reserve of voorziening te treffen.

Een achtergestelde lening wordt soms gezien als een "vorm van eigen vermogen", wat gunstig kan zijn voor de kredietnemer, omdat die daarmee makkelijker ander vreemd vermogen kan aantrekken. Bij een achtergestelde lening krijgt de gemeente echter geen zeggenschap, in tegenstelling tot bij het verstrekken van eigen vermogen. De afweging tussen het verstrekken van eigen vermogen dan wel een achtergestelde lening dient expliciet te worden gemaakt in samenhang met het gemeentelijke beleid verbonden partijen.

⁵ Zie ook de 'Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017'. De generieke weerstandsreserve vormt een onderdeel van de "Algemene reserve met algemeen weerstandsmotief".

Financiële garanties

Bij een financiële garantie verstrekt een andere partij (bijvoorbeeld een bank) een lening aan de kredietnemer en staat de gemeente garant wanneer de kredietnemer niet aan zijn rente en aflossingsverplichtingen kan voldoen. Dergelijke financiële garanties vallen onder dit lening- en garantiebeleid.

Het verstrekken van een garantie heeft in eerste instantie geen effect op de hoogte van de gemeentelijke schuld (in tegenstelling tot het verstrekken van een lening). De gemeente zal, alleen in het geval dat aanspraak wordt gemaakt op de verstrekte garantie, het gegarandeerde bedrag moeten betalen.

Garanties hebben een aantal nadelen ten opzichte van het verstrekken van een lening.

- Met een garantie is er nauwelijks een prikkel voor een commerciële bank om het kredietrisico te onderzoeken, te beheersen en indien nodig bij te sturen, indien een financiële verplichting geheel door een gemeentegarantie wordt gedekt.
- De gemeente loopt al het risico, terwijl de commerciële bank een rentevergoeding ontvangt.
- Daarnaast is het beheer van een garantie lastiger dan van een lening, omdat de gemeente geen (directe) relatie heeft met de kredietnemer.

Hierdoor is er bij bestaande garanties minder zicht op de (financiële) situatie van de kredietnemer en kan er minder tijd zijn om beheersmaatregelen te treffen. Bij een verstrekte lening ziet de gemeente direct wanneer een kredietnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Daarnaast is bij een lening de kredietnemer over het algemeen verplicht de gemeente te voorzien van informatie (zoals jaarverslagen). Dit is bij bestaande verstrekte garanties niet altijd het geval.

Voor nieuwe garanties zal afgedwongen worden dat de gemeente wel voldoende informatie ontvangt. Landelijke ervaringen uit het verleden leren, dat de gemeenten in het algemeen vaker problemen ervaren bij verstrekte garanties dan bij verstrekte leningen. Reden hiervoor is dat bij een garantie vaak minder informatie beschikbaar is dan bij een lening (zoals betalingsachterstanden of jaarverslagen) en onvoldoende handvatten om beheersmaatregelen toe te passen.

Daarom worden ten opzichte van leningen aanvullende voorwaarden gesteld aan garanties:

- Bij aanvraag tot garantstelling moet worden aangetoond dat geen garanties vanuit andere instanties, zoals waarborgfondsen, mogelijk zijn waar het betreffende project/aanvrager gebruik van kan maken. De belangrijkste waarborgfondsen zijn benoemd in de begrippenlijst.
- Garanties mogen alleen verstrekt worden wanneer een garantie een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van een lening, bijvoorbeeld:
 - als meerdere partijen deelnemen aan de financiering via een garantie en de bank de lening verstrekt en de coördinatie doet;
 - als de financiële constructie dusdanig ingewikkeld is dat de bank beter toegerust is om de voorwaarden en de documentatie bij te houden. Hierbij dient de bank wel een prikkel te hebben om die voorwaarden en documentatie bij te houden (zie ook hierboven). Daarnaast dient de bank adequaat beheer te voeren.
- De omvang van de garantie is gemaximeerd en eenduidig vast te stellen door een duidelijk verband met een financiële transactie met een beperkte looptijd. (Bijvoorbeeld: hoofdsom plus maximaal 3 maanden achterstallige rente voor een duidelijke periode)
- Betreffende de looptijd van garanties dienen afspraken te worden gemaakt. De gemeente verstrekt geen garanties die geen einddatum kennen.
- Ten behoeve van risicoreductie is aflossing op de onderliggende lening verplicht gedurende de looptijd.
- Het renterisico op de onderliggende lening moet zijn ingedekt door een vaste rente.
- De gemeente via de garantieovereenkomst heeft vastgelegd dat de kredietnemer verplicht is de gemeente van noodzakelijke informatie te voorzien (alle informatie die de gemeente inzicht geeft in de financiële situatie; een actieve informatieplicht).

Een garantie mag niet meer dan 80% van het uitstaande lening bedrag of andere financiële verplichting dekken. Een belangrijke voorwaarde voor een 'geen staatssteun- oordeel' is dat de

garantie niet meer dan 80% van de uitstaande lening (of andere verplichting) mag dekken van de geborgde partij.⁶

De overheid mag wel een 100% garantie verstrekken aan een partij waarvan de activiteiten bestaan uit het beheer van een dienst van algemeen economisch belang, voor zover deze garantie is verschaft door de overheid die deze opdracht heeft toevertrouwd.

De Europese commissie stelt daarnaast twee voorwaarden aan het verstrekken van een garantie van maximaal 80%:

1. 'wanneer de omvang van de lening of de financiële verplichting mettertijd afneemt (bijvoorbeeld omdat de terugbetaling van de lening begint), moet het gegarandeerde bedrag in evenredigheid afnemen, zodat de garantie op ieder tijdstip niet meer dan 80 % van de uitstaande lening of financiële verplichting dekt';
2. 'verliezen moeten evenredig en op dezelfde wijze door zowel de kredietgever als de garant worden gedragen. Evenzo moeten netto-inkomsten (opbrengsten exclusief executiekosten) afkomstig van de vordering van de door de kredietnemer ter dekking van de schulden gestelde zekerheden de door kredietgever en de garant gedragen verliezen evenredig doen dalen. First-loss-garanties, waarbij verliezen eerst aan de garant en pas daarna aan de kredietgever worden toegewezen, gelden als maatregelen die mogelijk staatssteun behelzen.

Wanneer de gemeente er toch voor kiest om een garant van meer dan 80% te verstrekken moet de gemeente onderbouwen waarom dit geen staatssteun betreft én moet de gemeente dit melden bij de Europese commissie zodat de deze commissie dit kan beoordelen op zijn eventuele staatssteunkarakter.

Overige vormen van garanties

Er bestaan ook andere vormen van garanties; bijvoorbeeld niet-financiële garanties. Deze vormen van garanties vallen onder het algemene risicobeleid van de gemeente en niet onder het lening- en garantiebeleid. Het RVP moet deze melden in het risicosysteem en dekking voor een eventueel verlies valt onder een begrotingsprogramma. Deze garanties komen in het kader van het risicobeleid naar voren.

Bij een kapitaalinstandhoudingsverklaring garandeert de gemeente dat het eigen vermogen van een organisatie/ onderneming niet onder een bepaald percentage daalt. De gemeente is bij zo'n verklaring verplicht eigen vermogen bij te storten totdat het afgesproken percentage of bedrag wordt bereikt. Bij aanhoudende verliezen betreft dit daarom een "open einde" regeling, omdat het onbekend is hoeveel de gemeente maximaal zou kunnen verliezen.

Het verstrekken van een kapitaalinstandhoudingsverklaring is niet mogelijk omdat:

1. Het een openeinderegeling betreft, waardoor de risico's niet te overzien zijn.
2. Er voldoende andere mogelijkheden zijn om hetzelfde doel te bereiken, bijvoorbeeld het direct verstrekken van meer eigen vermogen.

4.5 Risicobeheersmaatregelen

Met het verstrekken van gemeentegaranties en geldleningen loopt de gemeente risico's. De wetgever verlangt dat de gemeente zo min mogelijk risico's loopt. De wet Fido hanteert daarvoor de term 'prudent karakter'. Dit betekent dat de gemeente voorzichtig, weloverwogen en wijs moet omgaan met de risico's. Dit komt niet alleen neer op de afweging tussen het publieke belang en de financiële risico's op het moment van de aanvraag maar vereist risicomangement gedurende de gehele looptijd.

De gemeente Deventer kent verschillende risicobeperkende maatregelen:

1. Garantieverlening laten uitvoeren door de waarborgfondsen;
2. Toetsen van een aanvraag voor een garantie of geldlening.

⁶ Zie ook Handreiking Treasury van het ministerie, 2015, p. 108 en de mededeling over garanties van de Europese Commissie.

Deze risicomitigerende maatregelen worden hieronder nader toegelicht.

Garantieverlening laten uitvoeren door de waarborgfondsen

De met de garantieverlening samenhangende financiële risico's (solvabiliteit en rentabiliteit) liggen dan bij een professionele instelling. De meerwaarde van een waarborgfonds ten opzichte van het zelf verstrekken is gebaseerd op de volgende aspecten:

- Een waarborgfonds houdt uit hoofde van zijn doelstelling een risicokas aan. Daarmee kan hij in zijn rol als verzekeraar de door hem te lopen risico's spreiden in de tijd en naar plaats.
- Binnen een waarborgfonds is professionele expertise aanwezig die tot een adequate beoordeling van het solvabiliteitsrisico van de te waarborgen instelling in staat is.
- Waarborgfondsen beoordelen jaarlijks de door hen gewaarborgde instellingen op diverse criteria. Op deze manier blijven ze op de hoogte van de financiële ontwikkelingen.

Naast deze aspecten wordt door de waarborgfondsen gedegen onderzoek gedaan naar de achtergrond van de aanvragende instelling (rechtspersoon) of particulier (privaatpersoon) om de financiële risico's te minimaliseren. Onderdelen van onderzoek zijn o.a. de haalbaarheid van het project (investering), de financiële positie van de aanvrager, de wijze waarop de organisatie wordt bestuurd (management), de rentabiliteit van de instelling of de inkomenspositie van een particulier, de meerjarenbegroting etc. De waarborgfondsen kunnen daarbij bouwen op hun specifieke ervaring van een bepaalde doelgroep en hebben daarover veel informatie en voorbeelden beschikbaar.

Toetsen van een aanvraag voor een garantie of geldlening

Voor het beheersen van de financiële risico's in relatie tot de verbonden partijen of aanvragen die niet bij een waarborgfonds zijn onder te brengen, is de gemeente Deventer aangewezen op haar eigen beleid en deskundigheid of besteedt die uit aan derden. Bepalend voor dit beleid zijn de toetsingscriteria die worden toegepast om te komen tot een weloverwogen beslissing voor het al dan niet verlenen van een garantie of geldlening.

4.6 Verordening

Uit oogpunt van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is een verordening opgesteld.

Bijlage 1 – Kernuitgangspunten beleidslijn

Hieronder zijn de **kernuitgangspunten** die het kader en de beleidslijn vormen voor het verstrekken van garanties en geldleningen.

1. Gemeente Deventer verstrekt in beginsel geen gemeentegarantie of geldlening. Er geldt 'nee, tenzij'. En als dit wel gebeurt, heeft een lening de voorkeur boven een garantstelling.
2. Uitzondering wordt gemaakt voor de gevestigde waarborgfondsen en het stimuleringsfonds SVn.
3. Een tweede uitzondering wordt gemaakt voor 100% eigenaar verbonden partijen die geen lening uit de markt kunnen verkrijgen, omdat onvoldoende zekerheden kunnen worden verstrekt aan de kredietverstreckende instelling.
4. Een derde uitzondering is wanneer na bestuurlijke afweging het publieke belang prevaleert boven de aan de verstrekking gerelateerde financiële risico's (politieke keuze). Het college van B&W is verplicht de raad in de gelegenheid te stellen haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (uitvloeisel artikel 169 lid 4 – gemeentewet). Uitgesloten zijn:
 - De garanties die worden verstrekt door de waarborgfondsen WSW, WEW, SWS en het stimuleringsfonds SVn.
5. Het college van B&W is verplicht, om bij een verstrekking van een garantie of geldlening, waarbij als gevolg van het financiële risico het weerstandsvermogen wordt verhoogd, de raad hierover een besluit te laten nemen.
6. De gemeente Deventer brengt kosten in rekening als vergoeding voor het verstrekken van een gemeentegarantie. De vergoeding wordt vastgesteld op 0,25% van de gegarandeerde som met een minimum van € 2.000 en een maximum van € 20.000. Het college van B&W kan dit percentage per jaar aanpassen en kan hiervan afwijken; het blijft maatwerk. Aanvragen die lopen via de waarborgfondsen zijn uitgesloten.
7. De gemeente Deventer brengt bij het verstrekken van een geldlening het op dat moment geldende marktrentepercentage in rekening. Voor het bepalen van de marktconformiteit van het rentepercentage vraagt de gemeente Deventer minimaal twee rentepercentages op bij kredietverstreckende instellingen, uitgaande van de voorwaarden voor de betreffende geldlening. Voor geldleningen verstrekt onder regie van het SVn gelden afwijkende rentepercentages.
8. Een instelling die een aanvraag voor garantie of geldlening indient moet van twee kredietverstreckende instellingen een verklaring overleggen waaruit blijkt dat geen geldlening aan de aanvrager wordt verstrekt zonder een garantstelling door de gemeente.
9. Afwijking van de beleidsnota door het college is enkel toegestaan indien het toepassen ervan onevenredig is met de veronderstelde te bereiken doelen. De afwijking wordt met argumenten altijd eerst aan de raad voorgelegd (hardheidsclausule).
10. Op een aanvraag voor garantie verstrekt door de waarborgfondsen WSW, WEW, SWS en stimuleringslening verstrekt door het SVn wordt door de gemeente Deventer geen extra financiële toets uitgevoerd.
11. De beoordeling (toetsing) van een aanvraag voor een garantie of geldlening die niet kan worden ondergebracht bij een waarborgmaatschappij of stimuleringsfonds wordt door de gemeente Deventer in eigen beheer uitgevoerd;
12. Het college van B&W verplicht zich met het vaststellen van deze nota tot het bedingen van een zekerheid bij het verstrekken van een garantie of geldlening.
13. Het college van B&W verplicht zich bij het opstellen van de jaarrekening om de raad een opgave te geven van de aanvragen voor garanties en geldleningen die door het college zijn afgewezen.
14. De volgende kaders/richtlijnen worden toegepast:
 - Verordening leningverstrecking en garantieverlening gemeente Deventer;
 - Uitvoeringsnota voor het verstrekken van geldleningen en het verlenen van garantstellingen.

Bijlage 2 – Verordening

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Paragraaf 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. aanvraag: verzoek als bedoeld in artikel 1:3, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht aan het college om als gemeente financieringssteun te verstrekken;
- b. aanvrager: organisatie met rechtspersoonlijkheid naar burgerlijk recht die de gemeente verzoekt om financieringssteun;
- c. akte van borgtocht: overeenkomst tussen gemeente en geldgever als bedoeld in artikel 12;
- d. Awb: Algemene wet bestuursrecht;
- e. borg: borg als bedoeld in de definiëring van akte van borgtocht in artikel 12;
- f. BW: Burgerlijk Wetboek;
- g. college: college van burgemeester en wethouders;
- h. activiteit van algemeen economisch belang: door de raad aangewezen activiteit in het kader van de uitvoering van een publieke taak;
- i. financieringssteun: het verstrekken van een gemeentelening aan de aanvrager of het garant staan ten behoeve van de aanvrager voor de rente- en aflossingsverplichtingen uit hoofde van een geldgeverslening die de aanvrager jegens de geldgever is aangegaan;
- j. garantie: borgtocht in de zin van artikel 7:850 BW waarbij de gemeente zich tegenover een geldgever gedurende een bepaalde looptijd krachtens een overeenkomst verbindt tot nakoming van de aan een geldgeverslening verbonden rente- en aflossingsverplichtingen voor zover de geldnemer hiermee in gebreke blijft;
- k. geldnemer: rechtspersoon naar burgerlijk recht aan wie de gemeente een gemeentelening verstrekt of aan wie de geldgever een geldgeverslening verstrekt waarvoor de gemeente een garantie heeft verstrekt, alsmede diens rechtsopvolgers onder algemene of bijzondere titel, voor zover de gemeente met rechtsopvolging heeft ingestemd;
- l. geldgever: (financiële) instelling, niet zijnde de gemeente, die aan de geldnemer een geldgeverslening verstrekt;
- m. geldgeverslening: geldlening die door de geldgever is verstrekt aan de geldnemer en waarvoor de gemeente aan de geldgever ten behoeve van de geldnemer garantie heeft verleend;
- n. gemeentelening: geldlening die door de gemeente is verstrekt aan de geldnemer;
- o. materieel nadelig effect: naar oordeel van het college nadelige invloed van betekenis op:
 - i. de bedrijfsvoering, de feitelijke zeggenschap, de financiële of operationele structuur, de (eigendom van) goederen, de vermogenspositie, de resultaten of de vooruitzichten van de geldnemer;
 - ii. het vermogen van de geldnemer om zijn verplichtingen op grond van de overeenkomst van gemeentelening geheel of gedeeltelijk na te komen;
 - iii. de rechtsgeldigheid of afdwingbaarheid van de overeenkomst van gemeentelening of van rechten of rechtsmiddelen van de gemeente uit hoofde van de overeenkomst van gemeentelening;
- p. object: zaak of goed waarvoor door de geldnemer een gemeentelening of een geldgeverslening is opgenomen;
- q. overeenkomst van garantieverlening: overeenkomst tussen de geldnemer en de gemeente, waarin de uit hoofde van de door de gemeente verleende garantie van toepassing zijnde voorwaarden zijn vastgelegd;
- r. overeenkomst van gemeentelening: overeenkomst tussen de geldnemer en de gemeente, waarin op de gemeentelening van toepassing zijnde de voorwaarden zijn vastgelegd;
- s. overeenkomst van geldgeverslening: overeenkomst tussen de geldgever en de geldnemer, waarop de garantie betrekking heeft;
- t. publieke taak: door de raad in begroting, verordening, beleidsnota, raadsbesluit of ander beleidsdocument aangewezen gemeentelijke taak in het kader van vastgestelde

beleidsdoelen die in overwegende mate ten goede komen aan de gemeente of haar ingezetenen;

- u. waarborgfonds: nationaal fonds dat borgstellingen verstrekt;
- v. zekerheden: zekerheidsrechten die door de gemeente, in het kader van een verzoek om financieringssteun, van de aanvrager gevraagd kunnen worden teneinde het risicoprofiel van de verzochte financieringssteun te verlagen, zoals bijvoorbeeld hypotheekrechten, pandrechten en borgstelling door derden.

Artikel 2 Toepassingsbereik

1. Financieringssteun welke door het college wordt verstrekt geldt als een subsidie als bedoeld in artikel 4:21 van de Algemene wet bestuursrecht. Subsidieverstreking vindt gelet op artikel 4:29 van de Algemene wet bestuursrecht plaats middels een beschikking.
2. De Algemene Subsidieverordening Deventer is niet van toepassing op de in deze verordening geregelde financieringssteun.
3. Deze verordening is van toepassing op het verstrekken van financieringssteun waaromtrent niet voorzien is bij of krachtens voorschriften van het rijk of de provincie.
4. In bijzondere gevallen kan het college besluiten financieringssteun te verstrekken ten behoeve van een rechtspersoon in oprichting.
5. In de gevallen bedoeld in het voorgaande lid is het bepaalde in deze verordening alsmede in de nadere regels, voor zover mogelijk, van toepassing.

Artikel 3 Bevoegdheden college

1. Het college besluit over het verstrekken van financieringssteun.
2. Alvorens een besluit te nemen stelt het college de raad in de gelegenheid daaromtrent zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.
3. Het college kan voorwaarden en verplichtingen aan de beschikking tot verstrekking van financieringssteun verbinden.
4. Het college kan ter uitvoering van deze verordening nadere regels vaststellen.
5. Over aangelegenheden die niet in deze verordening zijn geregeld, beslist het college.

Paragraaf 2 Financieringssteun

Artikel 4 Bij de aanvraag om financieringssteun in te dienen gegevens

1. Een aanvraag om financieringssteun wordt schriftelijk en gemotiveerd ingediend bij het college met behulp van een door of namens het college vastgesteld aanvraagformulier.
2. De aanvraag gaat vergezeld van ten minste:
 - a. een beschrijving van de voorgenomen investering;
 - b. een onderbouwing van de financieringsbehoefte;
 - c. een financiële begroting met toelichting en een kasstroomoverzicht voor het lopende jaar en de vier daaropvolgende jaren;
 - d. voor zover geen sprake is van een nieuw opgerichte aanvrager: de meest recente jaarrekening, bestaande uit de balans en verlies- en winstrekening met toelichting, voorzien van een accountantsverklaring;
 - e. een overzicht met mogelijk te verstrekken zekerheden aan de gemeente;
 - f. ten minste twee offertes of bankverklaringen van geldgevers waaruit blijkt dat er door de geldgevers geen lening wordt verstrekt zonder garantie, en
 - g. de statuten van de geldnemer, alsmede een opgave van de bestuurssamenstelling en een opgave van de uiteindelijk belanghebbenden van de aanvrager.
3. Wanneer de aanvrager in de aanvraag een voorkeur aangeeft voor financieringssteun in de vorm van garantieverlening, dient er bij de aanvraag een voorstel van de overeenkomst van geldgeverslening en een voorstel voor een akte van borgtocht te worden bijgevoegd.
4. Het college kan - op verzoek - ontheffing verlenen van het bepaalde in het tweede lid van dit artikel.

Artikel 5 Aanvraagtermijn

1. Een aanvraag om financieringssteun wordt gedaan ten minste 16 weken voor het tijdstip waarop de aanvrager verwacht een aanvang met de investering te maken in het geval de aangevraagde financieringssteun wordt toegekend.
2. Het college kan in nadere regels een andere termijn voor het indienen van een aanvraag vaststellen dan de termijn genoemd in het voorgaande lid.

3. Het college kan - op verzoek - ontheffing verlenen van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel.

Artikel 6 Beslistermijn financieringssteun

1. Het college beslist op een aanvraag binnen 4 maand. Dit is inclusief de tijd die nodig is voor het indienen van wensen en bedenkingen door de gemeenteraad.

Artikel 7 Weigeringsgronden

Het college kan, naast de in de Algemene wet bestuursrecht genoemde gevallen, een aanvraag voor financieringssteun in ieder geval geheel of gedeeltelijk weigeren indien naar zijn oordeel:

- a. de aanvraag geen betrekking heeft op investeringen met betrekking tot de bouw, verbouw, verwerving of inrichting van onroerende zaken of investeringen in vervoermiddelen;
- b. gegronde reden bestaat om aan te nemen dat de te verlenen financieringssteun niet of in onvoldoende mate zal worden besteed aan investeringen gericht op de verwezenlijking van de publieke taak;
- c. de aanvrager ook zonder financieringssteun over voldoende gelden kan beschikken om de investering te financieren, hetzij uit eigen middelen, hetzij uit middelen van derden;
- d. de aanvrager voor de benodigde financiering aanspraak kan maken op een voorliggende voorziening, zoals een waarborgfonds;
- e. de aanvrager niet kan aantonen dat hij geen lening op de markt kan verkrijgen tegen aanvaardbare voorwaarden, als bedoeld in artikel 4 lid 2 onder f;
- f. gegronde reden bestaat dat de aanvrager niet in staat is de verschuldigde rente en aflossing, en voor zover van toepassing garantiepremies en provisies, gedurende de gehele looptijd van de financieringssteun te dragen;
- g. de aanvrager niet over de benodigde vergunningen beschikt om de investeringen te plegen waarvoor de financieringssteun wordt aangevraagd;
- h. de aanvraag betrekking heeft op het verlenen van andere zekerheden door de gemeente dan de betaling van rente en aflossing van een geldgeverslening voor zover de geldnemer in gebreke blijft;
- i. de aanvrager reeds met de investering aangevangen heeft alvorens de gemeente op de aanvraag heeft besloten;
- j. een geldgeverslening reeds is verstrekt door de geldgever vooruitlopend op een garantiebesluit van de gemeente;
- k. de aanvrager weigert zich te verplichten de door de gemeente gevraagde zekerheden aan de gemeente te verstrekken;
- l. de aanvrager een zodanige werkwijze toepast of over een zodanige organisatorische en administratieve opzet of over zodanig gekwalificeerde medewerkers beschikt, dat de gemeente redelijkerwijs mag verwachten dat de investeringen waarvoor de financieringssteun is aangevraagd niet bijdragen aan verwezenlijking van de beoogde publieke taak;
- m. gegronde reden bestaat om aan te nemen dat de aanvrager niet de capaciteiten heeft of de rechtsvorm van de aanvrager niet geschikt is om middels de beoogde investeringen waarvoor de financieringssteun is aangevraagd bij te dragen aan verwezenlijking van de beoogde publieke taak;
- n. er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur;
- o. de verlening de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen door begunstiging van bepaalde ondernemingen of producties als bedoeld in artikel 107, eerste lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
- p. de aanvrager doelen nastreeft of activiteiten ontplooit die in strijd zijn met de wet, het algemeen belang of de openbare orde;
- q. de financieringssteun onacceptabele risico's voor de gemeentelijke begroting meebrengt of anderszins niet past in het gemeentelijk beleid.

Paragraaf 3 Inhoud van de gemeentelening

Artikel 8 Overeenkomst van gemeentelening

1. De gemeentelening wordt verstrekt onder de opschortende voorwaarde dat binnen drie maanden na het besluit tot het verstrekken ervan een overeenkomst van geldlening tot stand komt.

2. In de overeenkomst van gemeentelening worden de voorwaarden vastgelegd waaronder de gemeente de geldnemer een gemeentelening verstrekt.

Artikel 9 Rentepercentage en provisies

1. De geldnemer is bij leningverstrekking een marktconforme rente aan de gemeente verschuldigd.
2. Het college bepaalt de hoogte en het verloop van de door de geldnemer verschuldigde rente, aflossing en provisies.
3. Het college kan van het eerste lid gemotiveerd afwijken, voor zover daarmee niet in strijd met wettelijke voorschriften wordt gehandeld.
4. Het college kan nadere regels vaststellen ter zake van:
 - a. de hoogte en het verloop van het rentepercentage,
 - b. het aflossingsschema en
 - c. de hoogte en het verloop van de provisies.

Paragraaf 4 Inhoud van de garantie

Artikel 10 Overeenkomst van garantieverlening

1. De garantie wordt verstrekt onder de opschortende voorwaarde dat binnen drie maanden na het besluit tot het verstrekken ervan een overeenkomst van garantieverlening tot stand komt.
2. In de overeenkomst van garantieverlening worden de voorwaarden vastgelegd waaronder de gemeentegarantie wordt verstrekt.

Artikel 11 Overeenkomst van geldgeverslening

1. De garantie vervalt van rechtswege indien de overeenkomst van geldgeverslening, waarop de garantie betrekking heeft, niet binnen drie maanden na verzending van het besluit tot het verstrekken van de garantie tot stand komt.
2. De garantie vervalt na de totstandkoming van de overeenkomst van geldgeverslening van rechtswege indien de overeenkomst van geldgeverslening vervalt.

Artikel 12 Garantie

1. De garantie strekt alleen tot zekerstelling aan de geldgever van de betaling van rente en aflossing indien de geldnemer daarmee blijvend in gebreke is.
2. De garantie vervalt van rechtswege indien de gemeente en de geldgever niet binnen drie maanden na verzending van het besluit tot het verstrekken van de garantie overeenstemming bereiken omtrent de inhoud van een garantstelling. In deze overeenkomst van garantieverlening tussen de gemeente en de geldgever worden de voorwaarden vastgelegd waaronder de gemeente zich als borg tegenover een geldgever verbindt tot nakoming van de aan een geldgeverslening verbonden rente- en aflossingsverplichtingen voor zover de geldnemer hiermee in gebreke blijft.

Artikel 13 Afsluitprovisie garantie en garantiepremie

1. De geldnemer is bij garantieverlening een marktconforme garantiepremie aan de gemeente verschuldigd.
2. Het college bepaalt de hoogte en het verloop van de door de geldnemer verschuldigde garantiepremie en provisies.
3. Van het eerste lid kan het college gemotiveerd afwijken, voor zover daarmee niet in strijd met wettelijke voorschriften wordt gehandeld.
4. Het college kan nadere regels vaststellen ter zake van:
 - a. de hoogte en het verloop de garantiepremie, en
 - b. de hoogte en het verloop van de provisies.

Paragraaf 5 Verplichtingen van de geldnemer

Artikel 14 Informatieplicht van de geldnemer

- a. De geldnemer doet tijdens de aanvraag en de gehele looptijd van de lening tijdig schriftelijk opgave van een wijziging van de gegevens die hij bij de aanvraag om financieringssteun heeft overgelegd, alsmede van alle omstandigheden die van belang kunnen zijn voor de beslissing op de aanvraag dan wel een beslissing tot wijziging, intrekking of vaststelling van de financieringssteun, de overeenkomst van gemeentelening en de overeenkomst van garantieverlening.

- b. De geldnemer verstrekt de gemeente bij zijn schriftelijke opgave als bedoeld in het eerste lid alle gegevens waarover hij beschikt of redelijkerwijs kan beschikken.
- c. Gedurende de looptijd van de financieringssteun verschaft de geldnemer op elk verzoek van de gemeente alle informatie en alle medewerking aan onderzoeken die door of namens de gemeente worden uitgevoerd.

Artikel 15 Nadere regels en overige verplichtingen van de geldnemer

1. Aan het besluit tot financieringssteun zijn de verplichtingen, opgenomen in de overeenkomst van gemeentelening als bedoeld in artikel 8 of de overeenkomst van garantieverlening als bedoeld in artikel 10, verbonden.
2. Het college kan in het kader van het verstrekken van de financieringssteun nadere regels stellen en in het besluit tot het verstrekken van financieringssteun of in de overeenkomsten als bedoeld in het voorgaande lid, verplichtingen opleggen ter zake van:
 - a. statuten, statutenwijzigingen en bestuurssamenstelling van de geldnemer;
 - b. de inrichting van de financiële administratie van de geldnemer;
 - c. de besteding van het middels de gemeentelening of geldgeverslening beschikbaar gestelde bedrag door de geldnemer;
 - d. zekerheidsrechten die worden gevraagd van de geldnemer;
 - e. verzekering, instandhouding, bestemming, bezwaring en vervreemding van het te financieren object en tot zekerheid strekkende objecten;
 - f. informatieverstrekking met betrekking tot de financiële huishouding van de geldnemer;
 - g. informatieverstrekking met betrekking tot het voornemen tot het verrichten van bepaalde rechtshandelingen en overige bijzondere ontwikkelingen in de onderneming van de geldnemer;
 - h. handelingen van de geldnemer waarvoor voorafgaande toestemming van de gemeente vereist is;
 - i. niet nakoming van verplichtingen door geldnemer;
 - j. ingeval van een verleende garantie, de toerekening van terugbetalingen door de geldnemer aan de geldgever indien de geldgever ook niet-gegarandeerde vorderingen op de geldnemer heeft;
 - k. andere met de financieringssteun samenhangende verplichtingen van de geldnemer.

Artikel 16 Verantwoording

1. De geldnemer zendt jaarlijks binnen zes maanden na het verstrijken van het boekjaar de jaarrekening, bestaande uit de balans en verlies- en winstrekening met toelichting, voorzien van een accountantsverklaring aan het college ter kennisneming toe.
2. De geldnemer zendt jaarlijks, ten minste drie maanden voor aanvang van het boekjaar een gespecificeerde exploitatiebegroting voor het volgende boekjaar aan het college ter kennisneming toe.
3. De geldnemer is verplicht op eerste verzoek van het college andere gegevens te verstrekken die van belang kunnen zijn om de risico-ontwikkeling met betrekking tot de leningverstrekking of garantieverlening te kunnen beoordelen.
4. Het college is bevoegd andere termijnen te hanteren dan de termijnen die in de leden 1 en 2 zijn vermeld.

Artikel 17 Intrekking of wijziging van het besluit tot het verstrekken van een gemeentelening

Het college kan het besluit tot het verstrekken van een gemeentelening, onverminderd het bepaalde in de Awb, intrekken of wijzigen in het geval van:

- a. het door de geldnemer handelen in strijd met deze verordening en daaruit voortvloeiende uitvoeringsregelingen;
- b. tekortkoming door de geldnemer in de nakoming van één of meer uit de overeenkomst van gemeentelening voortvloeiende verplichtingen;
- c. tekortkoming door de geldnemer in de nakoming van één of meer van zijn verplichtingen uit hoofde van enige overeenkomst van kredietverlening aan de geldnemer, gesloten met de gemeente of met een derde;
- d. gehele of gedeeltelijke opschorting door de geldnemer van betalingen of het vervroegd opeisbaar worden van enige vordering op de geldnemer uit hoofde van enige overeenkomst van kredietverlening aan de geldnemer, gesloten met de gemeente of met een derde;
- e. tekortkoming door een groepsmaatschappij van de geldnemer als bedoeld in artikel 2:24b BW, in de nakoming van één of meer van haar verplichtingen uit hoofde van enige

- overeenkomst van kredietverlening, gesloten met de gemeente of met een derde, indien dit, naar het oordeel van de gemeente, een materieel nadelig effect heeft of waarschijnlijk is dat dit een materieel nadelig effect zal hebben op de verhaalspositie van de gemeente;
- f. eigen verzoek door de geldnemer tot verkrijging van surséance van betaling;
 - g. eigen aangifte van faillissement door de geldnemer als bedoeld in artikel 1 van de Faillissementswet;
 - h. een vonnis van faillietverklaring van de geldnemer;
 - i. executoriaal beslag op een, naar het oordeel van de gemeente, wezenlijk bestanddeel van de goederen van de geldnemer;
 - j. conservatoir beslag op een, naar het oordeel van de gemeente, wezenlijk bestanddeel van de goederen van de geldnemer dat niet binnen een termijn van één maand na de beslaglegging is opgeheven;
 - k. ontbinding, opheffing, liquidatie of verlies van rechtspersoonlijkheid van de geldnemer;
 - l. een juridische fusie of splitsing door de geldnemer en/of de aankondiging door de geldnemer van de nederlegging van het voorstel tot fusie dan wel het voorstel tot splitsing;
 - m. een, naar oordeel van de gemeente, wezenlijke verslechtering van de financiële positie of verminderde kredietwaardigheid van de geldnemer die de gemeente gegronde vrees geeft dat het door de geldnemer uit hoofde van de overeenkomst van geldlening aan de gemeente verschuldigde niet of niet volledig zal worden voldaan;
 - n. het zich voordoen van één of meer van de hierboven onder lid f tot en met lid m genoemde omstandigheden ten aanzien van een groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 2:24b BW met de geldnemer in een groep is verbonden;
 - o. het zich voordoen van één of meer van de hierboven onder lid f tot en met lid m genoemde omstandigheden ten aanzien van een derde die zich jegens de gemeente, met betrekking tot de verplichtingen van de geldnemer, borg of garant heeft gesteld dan wel enige andere vorm van zekerheid heeft verstrekt;
 - p. het voordoen van één of meer van de hierboven onder lid f tot en met lid m genoemde omstandigheden ten aanzien van één of meer aandeelhouders van de geldnemer;
 - q. het zich voordoen van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen die een materieel nadelig effect heeft of waarvan het naar het uitsluitend en redelijk oordeel van de gemeente waarschijnlijk is dat die een materieel nadelig effect zal hebben;
 - r. het door de geldnemer of een dochtermaatschappij van de geldnemer als bedoeld in artikel 2:24a BW zonder schriftelijke toestemming van de gemeente vervreemden (waaronder begrepen het in economisch eigendom overdragen) van een, naar oordeel van de gemeente, substantieel deel van zijn activa dan wel het zonder schriftelijke toestemming van de gemeente geheel of voor een aanmerkelijk deel in andere handen overgaan van de aandelen in het kapitaal van de geldnemer of een dochtermaatschappij van de geldnemer als bedoeld in artikel 2:24a BW;
 - s. het zonder schriftelijke toestemming van de gemeente onderbrengen van één of meer van de activiteiten van de geldnemer in een andere privaatrechtelijke rechtspersoon of vennootschap of in een publiekrechtelijke rechtspersoon of publiekrechtelijk lichaam;
 - t. het zonder schriftelijke toestemming van de gemeente aanbrengen van een wijziging in de statuten, interne organisatie- of bestuursregeling of andere constitutieve overeenkomst van de geldnemer, die, naar het oordeel van de gemeente de belangen van de gemeente kan schaden;
 - u. een naar het oordeel van de gemeente ingrijpende wijziging in de regelgeving met betrekking tot de financiering en/of exploitatie van de geldnemer;
 - v. het vervallen, tenietgaan of in waarde verminderen van door de geldnemer of door één of meer derden aan de gemeente verstrekte zekerheden;
 - w. het niet of niet langer rechtsgeldig of afdwingbaar zijn van bedongen zekerheden en/of het niet hebben van de tussen de gemeente en de geldnemer overeengekomen rang van het zekerheidsrecht;
 - x. het ontbreken van een goedkeurende verklaring van een naar het oordeel van de gemeente respectabele accountant (gecertificeerd) met betrekking tot de laatst vastgestelde jaarrekening van de geldnemer of de weigering van de accountant om een goedkeurende verklaring af te geven;
 - y. het niet langer rechtsgeldig en/of voor de geldnemer bindend zijn van enige verplichting onder de overeenkomst van gemeentelening;
 - z. voortzetting van de overeenkomst van gemeentelening, naar het oordeel van de gemeente, de integriteit en/of de reputatie van de gemeente aantast of de relatie van de gemeente met

derden schaadt dan wel het naar oordeel van de gemeente redelijkerwijs aanwezig zijn van dit risico;

- aa. het zich voordoen van een geval als bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

Artikel 18 Intrekking of wijziging van het besluit tot het verlenen van garantie

Het college kan het besluit tot het verstrekken van een garantie, onverminderd het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht, intrekken of wijzigen zolang de overeenkomst van geldgeverslening nog niet tot stand is gekomen in het geval van:

- a. het door de geldnemer handelen in strijd met deze verordening en daaruit voortvloeiende uitvoeringsregelingen;
- b. tekortkoming door de geldnemer in de nakoming van één of meer van zijn verplichtingen uit hoofde van enige overeenkomst van kredietverlening aan de geldnemer, gesloten met de gemeente of met een derde;
- c. gehele of gedeeltelijke opschorting door de geldnemer van betalingen of het vervroegd opeisbaar worden van enige vordering op de geldnemer uit hoofde van enige overeenkomst van kredietverlening aan de geldnemer, gesloten met de gemeente of met een derde;
- d. tekortkoming door een groepsmaatschappij van de geldnemer als bedoeld in artikel 2:24b BW in de nakoming van één of meer van haar verplichtingen uit hoofde van enige overeenkomst van kredietverlening, gesloten met de gemeente of met een derde, indien dit, naar het oordeel van de gemeente, een materieel nadelig effect heeft of waarschijnlijk is dat dit een materieel nadelig effect zal hebben op de verhaalspositie van de gemeente;
- e. eigen verzoek door de geldnemer tot verkrijging van surséance van betaling;
- f. eigen aangifte door de geldnemer als bedoeld in artikel 1 van de Faillissementswet;
- g. een vonnis van faillietverklaring van de geldnemer;
- h. executoriaal beslag op een, naar het oordeel van de gemeente, wezenlijk bestanddeel van de goederen van de geldnemer;
- i. conservatoir beslag op een, naar het oordeel van de gemeente, wezenlijk bestanddeel van de goederen van de geldnemer dat niet binnen een termijn van één maand na de beslaglegging is opgeheven;
- j. ontbinding, opheffing, liquidatie of verlies van rechtspersoonlijkheid van de geldnemer;
- k. een juridische fusie of splitsing door de geldnemer en/of de aankondiging door de geldnemer van de nederlegging van het voorstel tot fusie dan wel het voorstel tot splitsing;
- l. een, naar oordeel van de gemeente, wezenlijke verslechtering van de financiële positie of verminderde kredietwaardigheid van de geldnemer die de gemeente gegronde vrees geeft dat het door de geldnemer uit hoofde van de overeenkomst van geldlening aan de geldgever verschuldigde niet of niet volledig zal worden voldaan;
- m. het zich voordoen van één of meer van de hierboven onder lid e tot en met lid l genoemde omstandigheden ten aanzien van een groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 2:24b BW die met de geldnemer in een groep is verbonden;
- n. het zich voordoen van één of meer van de hierboven onder lid e tot en met lid l genoemde omstandigheden ten aanzien van een derde die zich jegens de gemeente, met betrekking tot de verplichtingen van de geldnemer, borg of garant heeft gesteld dan wel enige andere vorm van zekerheid heeft verstrekt;
- o. het zich voordoen van één of meer van de hierboven onder lid e tot en met lid l genoemde omstandigheden ten aanzien van één of meer aandeelhouders van de geldnemer;
- p. het zich voordoen van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen die een materieel nadelig effect heeft of waarvan het naar het uitsluitend en redelijk oordeel van de gemeente waarschijnlijk is dat die een materieel nadelig effect zal hebben;
- q. het door de geldnemer of een dochtermaatschappij van de geldnemer als bedoeld in artikel 2:24a BW zonder schriftelijke toestemming van de gemeente vervreemden (waaronder begrepen het in economisch eigendom overdragen) van een, naar oordeel van de gemeente, substantieel deel van zijn activa dan wel het zonder schriftelijke toestemming van de gemeente geheel of voor een aanmerkelijk deel in ander handen overgaan van de aandelen in het kapitaal van de geldnemer of een dochtermaatschappij van de geldnemer als bedoeld in artikel 2:24a BW;
- r. het zonder schriftelijke toestemming van de gemeente onderbrengen van één of meer van de activiteiten van de geldnemer in een andere privaatrechtelijke rechtspersoon of vennootschap of in een publiekrechtelijke rechtspersoon of publiekrechtelijk lichaam;

- s. het zonder schriftelijke toestemming van de gemeente aanbrengen van een wijziging in de statuten, interne organisatie- of bestuursregeling of andere constitutieve overeenkomst van de geldnemer, die, naar het oordeel van de gemeente de belangen van de gemeente kan schaden;
- t. een naar het oordeel van de gemeente ingrijpende wijziging in de regelgeving met betrekking tot de financiering en/of exploitatie van de geldnemer;
- u. het vervallen, tenietgaan of in waarde verminderen van door de geldnemer of door één of meer derden aan de gemeente verstrekte zekerheden;
- v. het niet of niet langer rechtsgeldig of afdwingbaar zijn van bedongen zekerheden en/of het niet hebben van de tussen de gemeente en de geldnemer overeengekomen rang van het zekerheidsrecht;
- w. het ontbreken van een goedkeurende verklaring van een naar het oordeel van de gemeente respectabele accountant (gecertificeerd) met betrekking tot de laatst vastgestelde jaarrekening van de geldnemer of de weigering van de accountant om een goedkeurende verklaring af te geven;
- x. een garantieverlening die, naar het oordeel van de gemeente, de integriteit en/of de reputatie van de gemeente aantast of de relatie van de gemeente met derden schaadt dan wel het naar oordeel van de gemeente redelijkerwijs aanwezig zijn van dit risico;
- y. het zich voordoen van een geval als bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

Hoofdstuk 2 Overige bepalingen

Paragraaf 1 Slotbepalingen

Artikel 19 Hardheidsclausule

1. Het college kan in bijzondere gevallen van het bepaalde in deze verordening ten gunste van de aanvrager afwijken, indien strikte toepassing ervan leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.
2. Bij toepassing van de hardheidsclausule worden besluiten van het college voorgelegd aan de gemeenteraad ter goedkeuring.

Artikel 20 Overgangsbepaling

De voorwaarden en verplichtingen gesteld aan de vóór de inwerkingtreding van deze verordening verstrekte leningen en verleende garanties, blijven van kracht.

Artikel 21 Inwerkingtreding en toepassingsbereik

Deze verordening treedt na bekendmaking in werking op 1 januari 2020.

Artikel 22 Terugwerkende kracht

Deze verordening heeft terugwerkende kracht ten aanzien van reeds voor de inwerkingtreding daarvan verstrekte leningen en garanties voor zover de ontvangende partij daardoor niet in een nadeliger positie wordt gebracht.

Artikel 23 Citeertitel

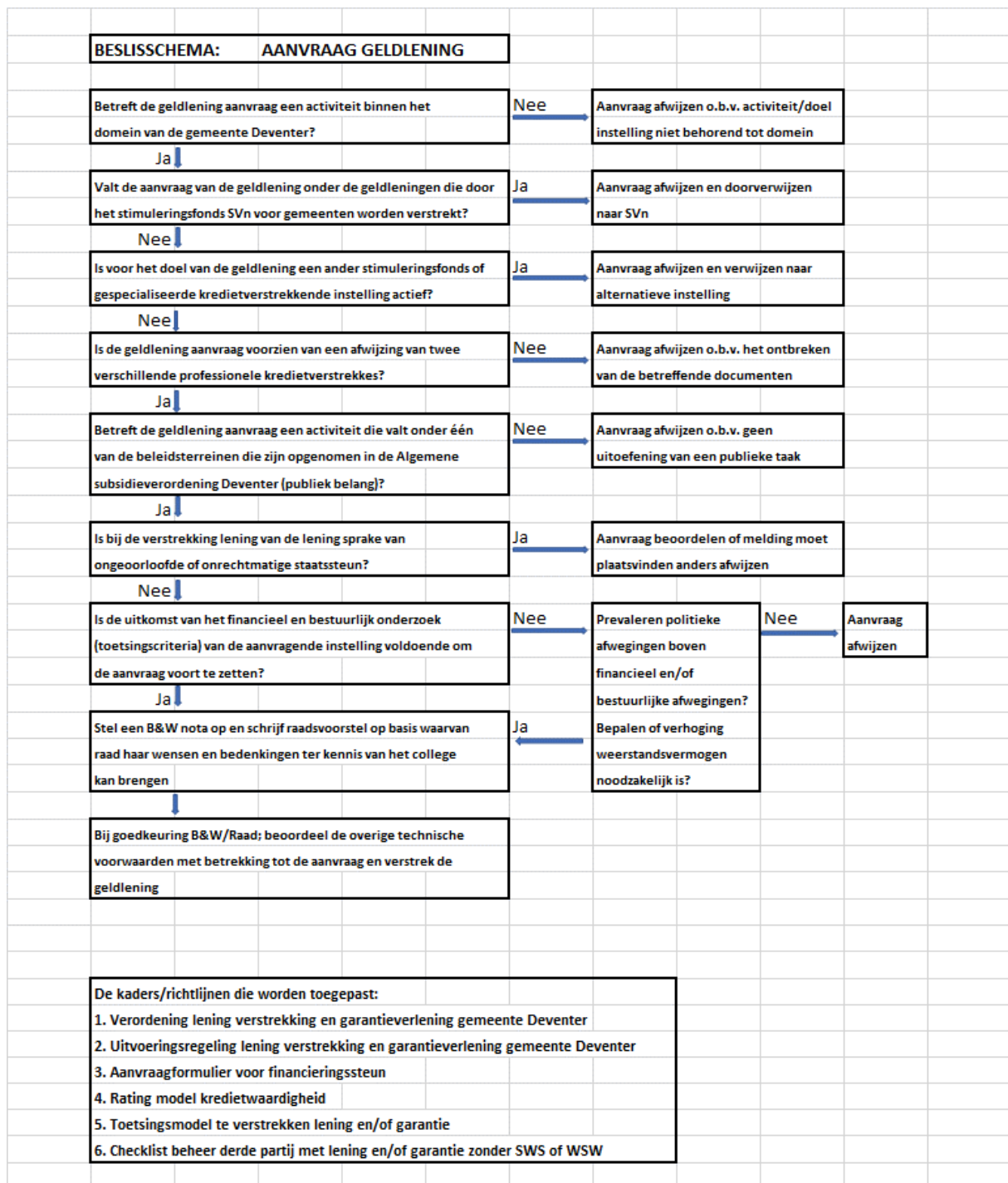
Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

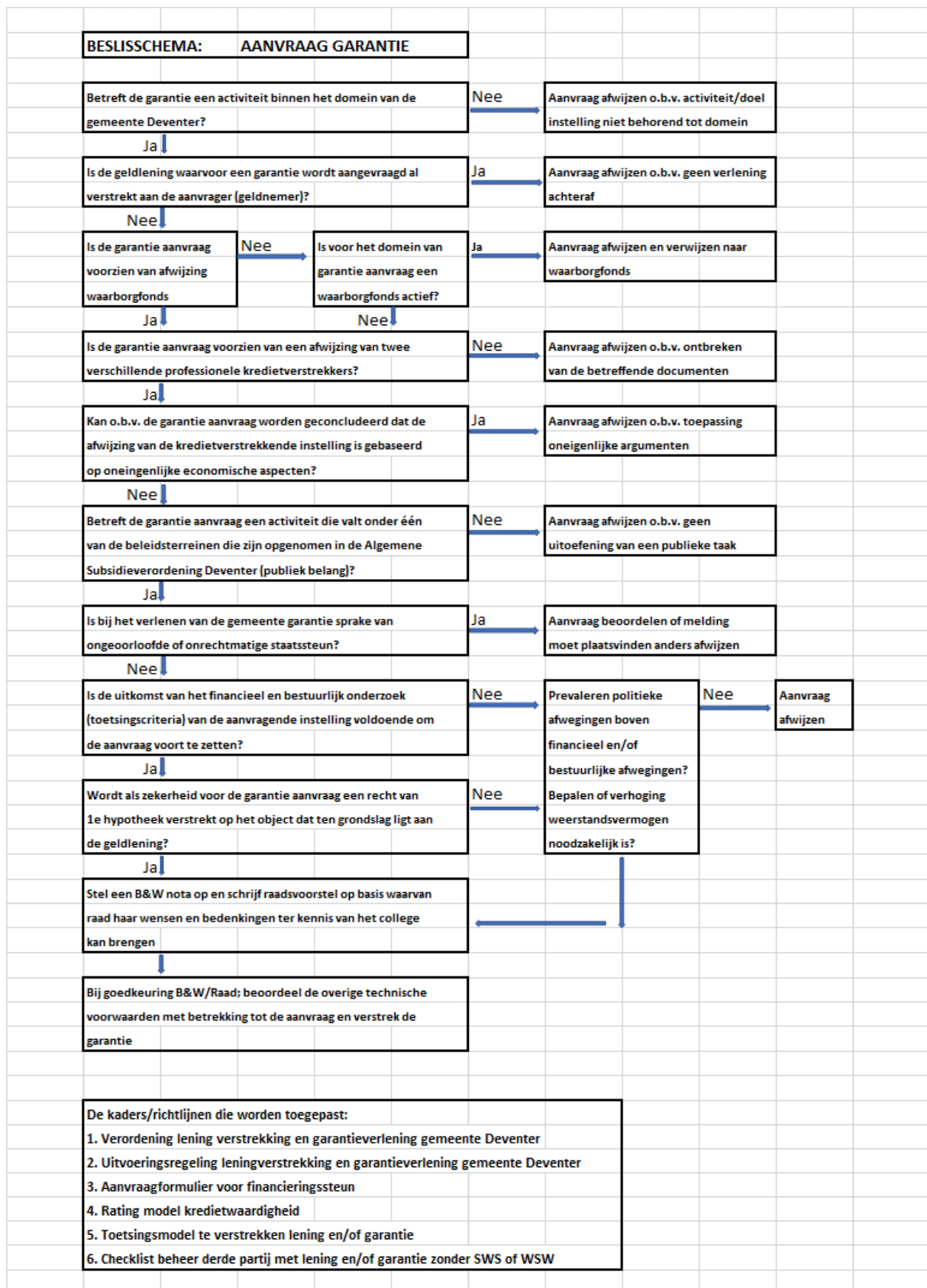
De griffier,

De voorzitter,

Bijlage 3 – Beslisschema aanvraag geldlening

Bijlage 4 – Beslisschema aanvraag garantie

Bijlage 5 - Toetsingsmodel

1. Beoordeel de aanvraag⁷ allereerst aan de hand van de volgende criteria:

- Wat is de reden dat de gemeente een lening en/of garantie wil verstrekken?
- In hoeverre past de investering in het gemeentelijk beleid?
- Hoe groot is de invloed van de gemeente op het betreffende beleidsterrein?
- Is er mogelijk sprake is van staatssteun? Zo ja, is dit geoorloofd?
- Moet de gemeente voor het verstrekken van deze financiering zelf geld lenen? Zo ja, dan neemt het risico dat de gemeente bankachtige activiteiten uitvoert (en wat verboden is) toe.
- Zijn er binnen de financiële verordening criteria gesteld aan het verstrekken van een lening of garantie? Zo ja, welke en voldoet de aanvraag hieraan?
- Wat is de reden dat een financiële instelling geen lening wil verstrekken aan deze partij?
- Kan een beroep worden gedaan op een waarborgfonds? Denk hierbij aan de WSW, SWS, Waarborgfonds voor de Zorg, waarborgfonds voor Volwassen Educatie en Waarborgfonds Kinderopvang.

Bij afwijzing door een waarborgfonds wordt ingegaan op de vraag wat de reden hiervan is en waarom de gemeente dan hiertoe wel zal moeten overgaan.

Vooraf in die gevallen waarin garantstelling door een waarborgfonds is geweigerd, is een uitgebreide financiële beoordeling van groot belang.

- Heeft deze partij al lopende garantstellingen/ leningen? Zo ja, wat is de reden dat het gewenst is om deze verstrekking ook te willen doen?
- Betreft het een fysiek object (i.v.m. mogelijke zekerheidsstelling)?
- Eigendomsverhouding in relatie tot investeringsobject (wordt de aanvrager 100% eigenaar)?
- Welke percentage van de financiering wordt gefinancierd – financieringsplan?
- Is het investeringsobject financieel haalbaar (beoordelen kosten/baten analyse)?
- Welke mogelijkheden tot zekerheidsstellingen (onroerende goederen: hypotheek/ pandrecht / borgstelling)?

2. Statuten (of het reglement) en bestuurssamenstelling van de geldnemer

- Onderzoek integriteit geldnemer (wet Bibob)

3. Bepaal welke bescheiden nodig zijn om de lening of garantie te kunnen verstrekken, zoals:

- Reden aanvraag;
- Uittreksel Kamer van koophandel;
- Financieringsstatuut van de organisatie;
- Bestuurssamenstelling;
- Organogram;
- Business case inclusief meerjarige liquiditeitsprognose
- Exploitatieoverzicht huidige boekjaar;
- Begroting huidig en komend jaar;
- Voorlopige cijfers huidig jaar;
- Jaarrekening afgelopen 2 jaar (voorzien van goedkeurende accountantsverklaring indien aanwezig).

4. Financiën.

- Waaruit worden rente en aflossing betaald?
- Is de partij afhankelijk van subsidie-inkomsten?
- Heeft de partij voldoende buffers om tegenvallers op te vangen?
- Welke trend laten de jaarcijfers van de afgelopen jaren zien?
- Hoe realistisch is de afgegeven prognose?
- Wat is er nodig om de prognose te kunnen behalen?

⁷ Zie ook aanvraagformulier voor financieringssteun.

- Wat is de kwaliteit van het sturings- en beheersingsinstrumentarium?
- Financiële ruimte voor vervanging en onderhoud?

5. Wat zijn op basis van de ontvangen informatie en de analyse van de financiële stukken de risico's die verbonden zijn aan de te verstrekken lening/ garantie en wat is de reden dat de gemeente dit zou moeten willen?

- Voer de toets kredietwaardigheid uit en bepaal de rating⁸.
- Wat is de rating en wat is het risicoprofiel?

6. Bij het vorige punt zijn risico's benoemd. Hoe kunnen deze risico's worden beperkt?

Let op: de gemeente moet zo risicomijdend mogelijk een lening/garantie verstrekken. Het stellen van aanvullende zekerheden speelt hierbij een belangrijke rol, zeker bij grote verstrekkingen of als één partij al meerdere verstrekkingen heeft lopen.

De volgende vragen zijn hierbij relevant:

- Het vestigen van zekerheden. Stel jezelf daarbij ook de vraag of deze zekerheden daadwerkelijk kunnen worden ingewonnen mocht het nodig zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een bijzondere voorraad: hoewel het een hoge (inkoop-)waarde kan vertegenwoordigen is de zekerheidswaarde daarvan erg laag. Het verplichten van verzekeren van de zekerheden kan hier een gevolg van zijn. En zorg er hierbij ook voor dat de zekerheden periodiek worden gemonitord (inclusief eventuele verplicht gestelde verzekeringen).
- Het overeenkomen van voorwaarden.
- Het verplichten van gestelde verzekeringen e.d.
- Hoe en met welke frequentie wordt de ontwikkeling van de financiële positie van de partij gevolgd? Welke afspraken moeten hiervoor worden gemaakt? Bijvoorbeeld aanleveren jaarcijfers.

7. Hoe groot is het restrisico als betalingsverplichtingen niet nagekomen kunnen worden?

8. Voor de looptijd van de lening/garantie is het van belang om de looptijd af te stemmen op de (economische) levensduur van het te financieren object.

- Spreek sowieso een maximale looptijd en een aflossingswijze af.
- Voor garanties geldt dat deze gekoppeld moeten zijn aan een lening waarbij de looptijd van de garantie en de hoogte per lening zijn vastgelegd. Op deze manier voorkom je dat de lening/garantie eeuwig door kan lopen.

9. Houd met het bepalen van de prijsstelling (risicovergoeding) rekening met de volgende criteria:

- Liquiditeit/kasstroom;
- Solvabiliteit;
- Rentabiliteit;
- Risicoanalyse (markt, operationele, krediet- en juridische risico's);
- Te verkrijgen zekerheden en overeen te komen voorwaarden;
- Niet uit de balans blijvende meerjarige verplichtingen;
- Niet uit de balans blijvende bezittingen (stille reserves);
- Voorwaarden (Europese) regelgeving.

Belangrijk hierbij is dat uit de verwachte liquiditeit/kasstroom de komende jaren rente en aflossing kan worden voldaan.

10. Let op: bij leningen:

- Is er bij andere partijen (minimaal twee) een prijs opgevraagd? Zo nee, hoe heb je geborgd dat het rentetarief marktconform is?

11. Na verstrekking: vul het totaaloverzicht aan met de nieuwe verstrekking.

⁸ Zie het document: Rating model Kredietwaardigheid.

NB: De weigeringsgrond kunnen op hoofdlijnen ingedeeld worden in twee hoofdgroepen, te weten: absolute weigeringsgronden en relatieve weigeringsgronden. Onderstaand is dit nader uitgewerkt:

Absolute weigeringsgronden

Het college weigert de garantie aanvraag in behandeling te nemen wanneer:

- De door middel van de lening en/of garantie te financieren zaak of activiteit geen gemeentelijke publieke taak dient;
- De aanvrager aanspraak kan maken op een garantstelling van een waarborgfonds;
- Geen verklaringen kunnen worden verstrekt van een tweetal geldverstrekkers waaruit blijkt dat er geen geldlening wordt verstrekt respectievelijk geen geldlening zonder een garantstelling;
- Gegronde redenen bestaan om aan te nemen dat de aanvrager in strijd met de wet, het algemeen belang of de openbare orde handelt of zal gaan handelen;
- De aanvrager ook zonder de geldlening ten behoeve waarvan de garantie wordt verleend, over voldoende middelen kan beschikken om de kosten van de activiteiten te dekken;
- De aanvrager niet beschikt over de benodigde vergunningen om de activiteiten te verrichten of investeringen te plegen waarvoor de lening en/of garantie wordt aangevraagd;
- De aanvrager onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt.
- De aanvrager niet voldoet aan de voorwaarden en criteria voor de leningverstrekking garantieverlening die in de verordening lening verstrekking en garantieverlening Deventer zijn vastgesteld;

Relatieve weigeringsgronden

Ook op relatieve weigeringsgronden kan het verstrekken van een lening en/of garantie worden geweigerd door het college van B&W. Hierbij vindt een afweging plaats tussen het publieke belang van het verstrekken van een leningen en/of garantie en het te beschermen bijzondere belang. Hieronder zijn deze gronden weergegeven.

- Er geen sprake is van continuïteit in het voortbestaan van de instelling gedurende de looptijd van de lening en/of garantie;
- Redelijkerwijs kan worden verwacht dat de doelstellingen die met de lening en/of garantie worden nagestreefd, niet zullen worden bereikt;
- De liquiditeitspositie van de aanvrager niet toereikend is om de rente en aflossing van de geldlening gedurende de looptijd van de lening en/of garantie te voldoen;
- Het risico voor de gemeente niet acceptabel is;
- Het weerstandsvermogen van de gemeente niet toereikend is om het risico te dragen.

Bijlage 6 – Begrippenlijst

Borgtocht

In deze nota wordt het begrip 'garantie' gehanteerd. Formeel gezien moet de terminologie van het burgerlijk Wetboek worden gehanteerd en dit is de term 'borgtocht'. In artikel 850 – Burgerlijk wetboek boek 7 wordt gesteld: *Borgtocht is de overeenkomst waarbij de ene partij, de borg, zich tegenover de andere partij, de schuldeiser, verbindt tot nakoming van een verbintenis, die een derde, de hoofdschuldenaar, tegenover de schuldeiser heeft of zal krijgen.*

Waar in deze nota garantie wordt gebruikt wordt borgtocht bedoeld.

Dekkingswaarde

De dekkingswaarde betreft de executiewaarde van een zekerheid (bij voorbeeld hypotheek of verpanding). In geval van een hypotheek is dit de verwachte verkoopopbrengst van een pand bij executie.

EURIBOR (European Interbank Offered rate)

Euribor is de interbankrente die in Europa wordt toegepast. Het is de rente waartegen de Europese banken deposito's in euro bij andere Europese financiële tussenpersonen kunnen hebben.

Financiering

Het aantrekken van benodigde financiële middelen. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen vermogen als vreemd vermogen

Garantie

Bij het verstrekken van een garantie stelt de gemeente geen geld beschikbaar maar garandeert aan bijvoorbeeld een bank (geldgever) van een instelling (geldnemer) dat de instelling de verschuldigde rente en aflossingen kan betalen. Bij een garantie vindt geen geldoverdracht plaats. Dit betekent dat een garantie idealiter niet leidt tot kosten voor een gemeente. Als de instelling de verschuldigde betalingen (rente en/of aflossing) niet kan voldoen, dan kan de geldverstrekende instelling (bank) de gemeente op haar garantie aanspreken waardoor er wel kosten voor de gemeente ontstaan.

Geldlening

Bij het verstrekken van een geldlening stelt de gemeente aan een rechts- of natuurlijk persoon geld beschikbaar met de verwachting dit op termijn terug te krijgen. Gedurende de looptijd van de lening ontvangt de gemeente rentebetalingen en aflossingen. Als de gemeente haar rentevoet in rekening brengt bij de geldnemer dan leidt het verstrekken van leningen idealiter niet tot kosten voor de gemeente.

Hoofdsom

Bij een lening, waaronder een garantie, het bedrag dat terugbetaald dient te worden, exclusief de rente en dergelijke.

Kredietrisico

Kredietrisico is een investeringsrisico van een verlies dat optreedt als een geldnemer zijn beloofde betalingen niet na komt of kan komen. Een dergelijke gebeurtenis wordt een default genoemd. Een andere term voor kredietrisico is debiteurenrisico. De investeringsverliezen kunnen de rente, de hoofdsom, een verminderde kasstroom en gestegen incassokosten betreffen.

Kredietwaardigheid

De mate waarin een persoon of onderneming openstaande schulden kan vereffenen met eigen (toekomstige) middelen. De kredietwaardigheid van een onderneming wordt vaak geschat middels een rating.

(Onderhandse) lening

Lening waarbij een geldnemer geld leent van een of enkele geldgevers. In tegenstelling tot een obligatielening is er bij de onderhandse lening sprake van direct contact tussen geldnemer en geldgever. De verschillende partijen maken zelf de afspraken in een leningsovereenkomst.

Liquiditeit

De mate waarin een onderneming op korte termijn aan de vervallen of opeisbare verplichtingen kan voldoen.

Rating

De inschatting van de kans op eventuele wanbetalingen bij toekomstige rente- en aflossingsbetalingen op schuldpapier.

Renterisico opslag

Extra rente (ten opzichte van eigen financieringsrente van de gemeente) die de geldnemer moet betalen bij een lening ter compensatie van de kredietrisico's.

RVP

RVP staat voor een resultaat verantwoordelijk programma van de gemeente.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate een onderneming aan haar totale schulden kan voldoen (eventueel na liquidatie). In de bedrijfseconomie neemt men daarvoor vaak de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen.

Solvabiliteitsbeslag

Sinds de zogenaamde Basel-akkoorden zijn banken verplicht een risico-gebonden weerstandsreserve aan te houden, gerelateerd aan de risicoprofiel van de lening.

Stimuleringsfonds

- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten SVn: www.svn.nl.

Subsidie

Voor het begrip subsidie wordt aangesloten bij wat daarover in de AWB (o.a. artikel 4:21) is bepaald. De definitie van het begrip subsidie omvat vier kenmerken:

- aanspraak op financiële middelen;
- verstrekt door een bestuursorgaan;
- met het oog op bepaalde activiteiten;
- niet zijnde een betaling voor geleverde goederen of diensten.

Het onderscheid tussen diverse soorten van subsidies (budgetsubsidie, projectsubsidie of waardering subsidie) is expliciet opgenomen in de Algemene subsidieverordening Deventer (ASV -2017). Een subsidie onderscheidt zich van een garantie of geldlening doordat bij een subsidie er overdacht van geld plaatsvindt zonder dat dit moet worden afgelost of dat hierover rentekosten in rekening worden gebracht. Met de verstrekking van de subsidie wordt geen financieel risico gelopen.

Waarborgfondsen

- Waarborgfonds Sociale Nieuwbouw (WSW): www.wsw.nl⁹
- Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW): www.nhg.nl¹⁰
- Nationale Hypotheekgarantie (NHG): www.nhg.nl
- Stichting Waarborgfonds Sport (SWS): www.sws.nl¹¹
- Stichting Waarborgfonds Kinderopvang: www.waarborgfondskinderopvang.nl¹²
- Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector: www.wfz.nl¹³

⁹ Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) bevordert middels borgstellingen de toegang tot de kapitaalmarkt voor deelnemende woningbouwcorporaties, tegen zo optimaal mogelijke financieringskosten.

¹⁰ Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen verstrekt de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De stichting heeft als doel het bevorderen van het eigenwoningbezit en is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de NHG.

¹¹ De Stichting Waarborgfonds voor de Sport (SWS) heeft als belangrijkste doel het stimuleren van het bezit van kwalitatief goede accommodaties door sportorganisaties. Hiertoe verleent het borgstellingen aan banken.

¹² Het Waarborgfonds verleent borgstellingen aan financiers, ten behoeve van ondernemers die willen investeren of uitbreiden in de kinderopvang.

¹³ Het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ) biedt zorginstellingen de mogelijkheid voordelige leningen af te sluiten. Hiertoe verstrekt het garanties op geldleningen ten behoeve van zorgaanbieders.

Verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen

Uitvoeringsnota

Concept: maart 2020

Uitgave: Team Finance & Control

Inhoudsopgave

1	AANVRAAG EN TOETSINGSKADER.....	4
1.1	Proces en verantwoordelijkheid	4
1.2	Budgettaire gevolgen	6
1.3	Vormvereisten aanvraag.....	7
2	VERSTREKKINGSKADER.....	8
2.1	Advies en besluitvorming	8
2.2	Afronding.....	9
2.3	Documentatie	9
2.4	Ondertekening en uitboeking van gelden.....	9
3	BEHEERSKADER	10
3.1	Richtlijnen.....	10
3.2	Rolverdeling en verantwoordelijkheden	11
3.3	Intensiteit van beheer	12
3.4	Wijziging	13
	BIJLAGE 1 – NADERE REGELS LENINGVERSTREKKING EN GARANTIEVERLENING.....	15
	Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen	15
	Hoofdstuk 2 Rente en garantiepremie.....	18
	Hoofdstuk 3 Toezichtsregime.....	19
	Hoofdstuk 4 Overige bepalingen	20
	Artikelsgewijze toelichting.....	21
	BIJLAGE 2 – AANVRAAGFORMULIER VOOR FINANCIERINGSSTEUN	23
	BIJLAGE 3 – RATINGMODEL KREDIETWAARDIGHEID	27
	BIJLAGE 4 – CHECKLIST BEHEER DERDE PARTIJ.....	28

1 Aanvraag en toetsingskader

1.1 Proces en verantwoordelijkheid

Bestuur

De bevoegdheid voor het verstrekken en garanderen van leningen ligt bij het College van B&W. Nieuwe, of materiële risico verhogende wijzigingen van leningen en garanties moeten daarnaast aan de Raad worden voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

Rollen binnen het college

De wethouder Financiën heeft een specifieke systeemverantwoordelijkheid (de zorgplicht) voor de financiële functie. De wethouder Financiën heeft een coördinerende rol ten aanzien van de financiële functie. Daarnaast draagt de wethouder Financiën verantwoordelijkheid voor het financiële systeem (inrichting financiële processen, adequate applicaties) en heeft de wethouder een kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van financiën. De wethouder Financiën kijkt mee op dossiers die haar/zijn aandacht verdienen vanuit haar/zijn systeemverantwoordelijkheid.

In dit lening- en garantiebeleid is de verantwoordelijkheid van de wethouder Financiën en de beleidsinhoudelijk verantwoordelijke wethouder expliciet vastgelegd.

Binnen het College is de beleidsinhoudelijk verantwoordelijke wethouder belast met het publieke belang van de te verstrekken of verstrekte lening of garantie als ook verantwoordelijk voor de toepassing en naleving van de in de gemeente geldende financiële beleidskaders. De wethouder Financiën ziet erop toe dat aan de randvoorwaarden uit het lening- en garantiebeleid wordt voldaan en de risico's voor de gemeente zoveel mogelijk worden beperkt.

Taakverdeling

Deze taakverdeling betekent ook dat de beleidsinhoudelijk betrokken wethouder de voordracht met het voorstel voor het verstrekken van een lening of garantie indient in het College, in afstemming met de wethouder Financiën.

De voordracht wordt eerst behandeld in het "raadstafel overleg" vervolgens volgt verdere behandeling in de Raad. Zoals hieronder ook beschreven stelt het resultaat verantwoordelijke programma de voordracht op met advies van team F&C / Team ASK.

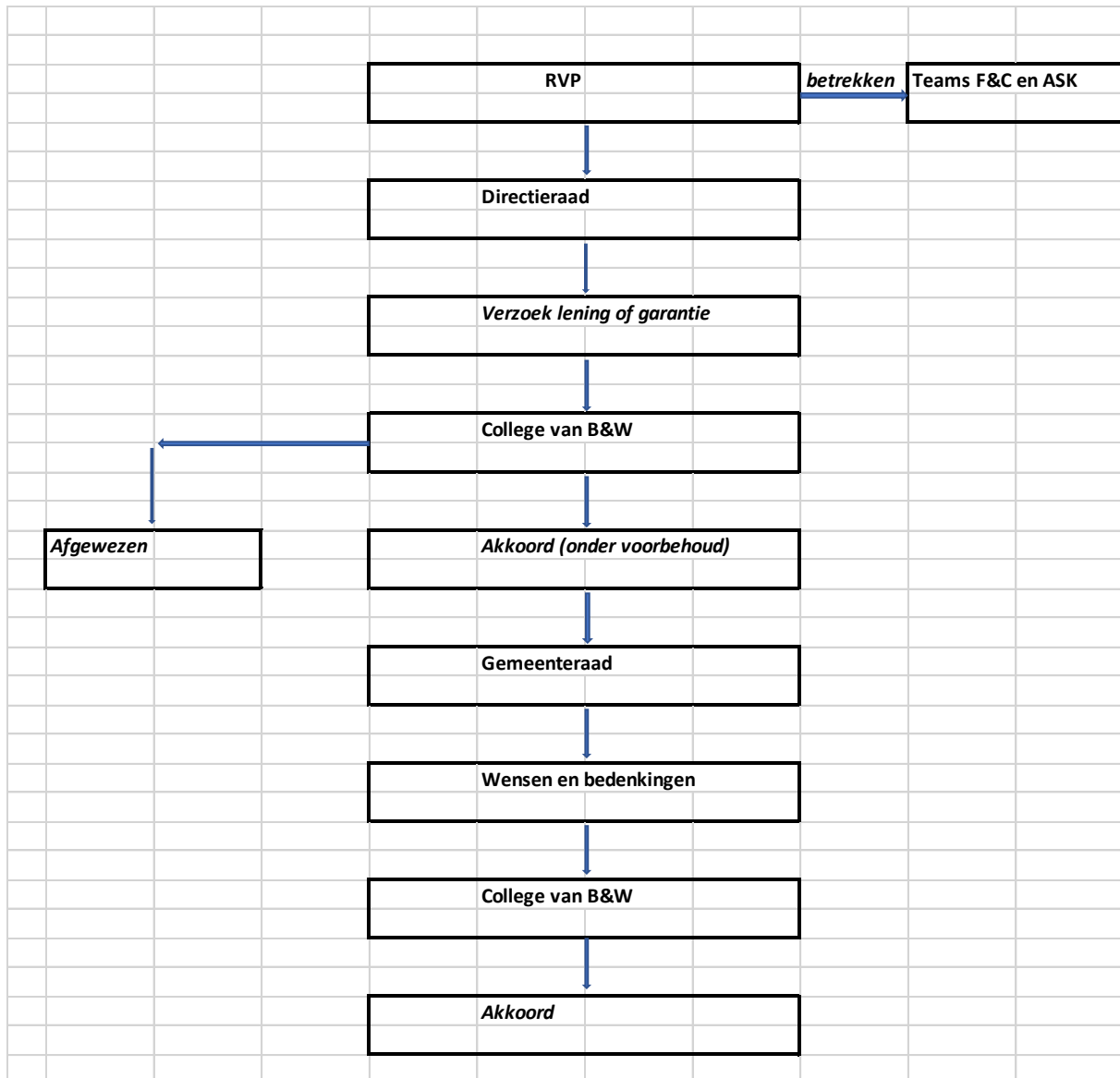
Redenen waarom gekozen is voor de beschreven rol- en taakverdeling:

- Publiek belang is dé reden om een lening te verstrekken (wet Fido). De voorwaarden uit het lening- en garantiebeleid zijn randvoorwaardelijk voor het verstrekken van een lening. Dit is consistent met het beleidskader verbonden partijen.
- De beleidsinhoudelijk betrokken wethouder beargumenteert het verstrekken van een lening vanuit het publiek belang (nee, tenzij...). Er is immers een beleidsbelang dat het beste geborgd kan worden door het verstrekken van een lening.

Organisatie

Het verzoek tot verstrekken van een lening of garantie komt in het algemeen binnen bij één van de RVP's. Voordat tot het verstrekken van een lening of garantie wordt overgegaan, moet een aantal stappen worden doorlopen.

Deze stappen zijn onderstaand schematisch weergegeven. Het proces ziet er als volgt uit:

Toelichting:

Aanvraag lening of garantie		
RVP	Team F&C	Bestuurlijk
1. Primair verantwoordelijk bestuurlijk traject (aanvraag en besluitvorming); opsteller van de voordracht.	1. Team F&C schrijft verplicht advies voor in de voordracht.	1. B&W: besluit over verstrekken lening of garantie onder voorbehoud van wensen en bedenkingen van de Raad.
2. Betreft Team F&C z.s.m. in het proces	2. Team F&C stelt rente en opslag en andere voorwaarden vast rekening houdend met beleid en regelgeving.	2. Raad heeft het recht om wensen en bedenkingen te uiten.
3. Verzamelt benodigde informatie voor de aanvraag (businesscase, financiële cijfers, etc)	3. Team F&C beoordeelt of RVP het risico kan dragen.	3. B&W: Indien er wijzigingen plaatsvinden, naar aanleiding van wensen en bedenkingen van de Raad, neemt B&W definitief besluit. ¹
4. Vraagt (i.s.m. Team F&C) advies aan bij Team ASK Zaken voor o.a. staatsteuntoets	4. Team F&C analyseert impact op het weerstandsvermogen en/of benodigde voorziening	4. B&W en Raad: stellen begroting en jaarrekening vast.
5. Vormt indien nodig voorziening / reserve	5. Team F&C stelt documentatie op i.s.m. Team ASK	
6. Draagt het risico van wanbetaling (beheerfase)	6. Ondertekening conform mandaatsbesluit	
7. Vermeldt risico in de rekening en begroting en vormt voorziening; indien nodig of past al bestaande voorziening aan en legt risico vast in LIAS.	7. Team DOWR/FA stort geldlening	
8. Vult de relevante formats in respectievelijk verstrekt de informatie ten behoeve van de P&C-cyclus	8. Team F&C legt de lening administratief vast	
	9. Team F&C neemt de lening op in de balans en licht risico van lening en garantie toe in de rekening en begroting samen met RVP.	

Uit bovenstaand overzicht komt duidelijk naar voren dat het initiatief en de trekkende rol voor aanvraag van de lening of garantie ligt bij het RVP. Dit komt omdat zij inzicht hebben in het publiek belang en waarom de lening nodig is.

Team F&C in samenwerking met Team ASK bekijkt of aan de (rand)voorwaarden is voldaan, geeft advies over de financiële structuur en zal de risico's voor de gemeente, gegeven het publiek belang, zoveel mogelijk beperken.

Het RVP is verantwoordelijk voor het verzamelen van de benodigde informatie en het opstellen van de voordracht. Wel dient Team F&C vanaf het begin in het proces betrokken te worden. Hiermee kan al in een vroegtijdig stadium de risico-inschatting en de financieringsvraag op juiste wijze worden geadresseerd. Ook kan dan de verwachte doorlooptijd voor het indienen van de voordracht worden afgestemd. Het gehele besluitvormingsproces is relatief tijdrovend en neemt over het algemeen 3 tot 4 maanden in beslag.

1.2 Budgettaire gevolgen

Bij leningen aan derden is er in eerste instantie geen relatie met bestaande budgetten in de door de gemeenteraad goedgekeurde begroting waardoor de omvang van de lening of garantie zou worden begrensd. Maar het verstrekken van garanties en leningen heeft natuurlijk wel financiële gevolgen. Er wordt namelijk een verplichting aangegaan met een potentieel risico. Deze risico's worden

¹ Voor standaard overeenkomsten die al eerder afgestemd zijn hoeft de documentatie niet voorgelegd te worden aan het College voor zover de belangrijkste elementen van de overeenkomst voorgelegd zijn aan het College (hoofdsom, aflossingswijze, renteberekening, zekerheden). Overeenkomsten die veel maatwerk vergen worden wel integraal voorgelegd aan het College.

meegenomen bij het bepalen van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Deventer.

Het vormen van een voorziening of reserve kan nodig zijn wanneer de risico's zeer groot zijn, of wanneer er te weinig informatie bekend is om het risico goed te kunnen inschatten. Voor het treffen van een voorziening of reserve is instemming van de gemeenteraad vereist.

1.3 Vormvereisten aanvraag

Om College en Raad van de juiste informatie te voorzien, zodat zij een gedegen besluit kunnen nemen, dient in de voordracht, waarin de lening wordt aangevraagd, onder meer de volgende informatie aan de orde te komen²:

1. Wie is de geldnemer

- Heeft de gemeente een relatie met de geldnemer?
- Wat is de rechtsvorm en wie zijn de eventuele aandeelhouders?
- Wat zijn de hoofdactiviteiten?
- Wat is de strategie?
- Welke entiteiten behoren tot de aansprakelijke groep (is moedermaatschappij medeaansprakelijk)?

2. Financieringsbehoefte/ Garantiebehoefte

- Waarvoor is de financiering nodig?
- Wanneer het gaat om financiering voor startkapitaal of werkkapitaal; afweging maken of dit wenselijk is.
- Wat is het benodigde bedrag³?
- Wat is de looptijd?
- Wat is de aflossingsstructuur?
- Welke renterisico opslag of garantiepremie is van toepassing (zie ook hoofdstuk 4 van het beleidskader)?
- Welke zekerheden en aanvullende voorwaarden worden gevraagd; aansluiting bij risicoanalyse onder punt 5?

3. Validatie

- Past het voorstel binnen het kader van de wet FIDO? Welke publieke taak wordt gediend? Leningen of garanties verstrekken aan derden is uitsluitend toegestaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak.
- Is het "nee, tenzij" uitgangspunt voldoende in acht genomen?
Er is een sterke terughoudendheid voor het verstrekken van een lening of garantie. De gemeente is geen bankier en treedt daarom niet met banken in concurrentie. Leningen worden enkel verstrekt als commerciële banken (minimaal 2) hiertoe niet bereid zijn. Is er sprake van staatssteun in de zin van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)?
- Zijn er waarborgfondsen voor deze sector?⁴ Wanneer er al waarborgfondsen bestaan ligt het niet voor de hand aanvullend een gemeentelijke lening of garantie te verstrekken. Dergelijke fondsen worden beschouwd als een 'voorliggende voorziening'. De teams F&C en ASK moeten tijdig worden betrokken om haalbaarheid en compliance met wet en regelgeving, onder andere met betrekking tot staatssteun, te toetsen.

4. Financiële analyse

² Aanvrager dient het formulier aanvraagformulier voor financieringssteun juist en volledig in te vullen, te ondertekenen en onderbouwen met diverse documenten.

³ De modaliteiten van de lening (bedrag, looptijd, aflossing, rente, zekerheden en overige voorwaarden) worden door Team F&C in nauwe samenspraak met het RVP bepaald.

⁴ Bijvoorbeeld waarborgfonds voor: sociale woningbouw (WSW), eigen woningen (WEW), SWS en stimuleringsregeling verstrekt door SVn. Op dergelijke aanvragen wordt door de gemeente Deventer geen extra financiële toets uitgevoerd.

- Analyse financiële positie (historie en huidig) en toekomstige verwachtingen op basis van jaarrekeningen, begrotingen, liquiditeits- en solvabiliteitspositie, kasstroomoverzicht en businesscase.
- Er moet een goede onderbouwing zijn van de businesscase. Bij een hoger risicoprofiel kan een (externe) validatie van de businesscase relevant zijn.
- Worden voldoende kasstromen gegenereerd om aan rente en aflossingsverplichtingen te voldoen? Zo niet dan is het verstrekken van een lening of garantie niet mogelijk.
- Is er afhankelijkheid van (gemeentelijke) subsidies? Wat zijn de voorwaarden omtrent eventuele subsidies (subsidiebeschikking)? Het stopzetten van de subsidie zal een direct effect hebben op de terugbetaalcapaciteit van de geldnemer. Is de continuïteit voldoende gewaarborgd?

5. Risicoanalyse

- Analyse en beschrijving van de diverse risico's zoals operationeel, markt, regelgeving, structuur, politiek, kwaliteit en continuïteit van het management en overig die mogelijk invloed hebben op de financiële gezondheid van de geldnemer
- Wat zijn de mitigerende factoren en welke beheersmaatregelen en aanvullende voorwaarden kunnen het risico beperken?
- Welke zekerheden zijn beschikbaar om het potentiële verlies te dekken? Het streven is risico's en het potentiële verlies te minimaliseren.
- Welke informatie moet een lening nemer verschaffen zodat de gemeente over voldoende informatie beschikt om de risico's te kunnen inschatten (ook in de toekomst voor het beheer)?
- Wat is de looptijd van de lening?
- Zijn de resterende risico's acceptabel? Is het nodig een reserve of een voorziening te vormen?
- Wat is de classificatie voor kredietrisico?⁵

6. Beheer voorstel beheerintensiteit en vastlegging kredietbeheerder

- Welke beheerintensiteit moet worden toegepast? (zie ook hoofdstuk 3 van deze uitvoeringsnota)

2 Verstrekingskader

2.1 Advies en besluitvorming

Als het voorstel door het RVP is uitgewerkt kan het, tezamen met de benodigde onderbouwende documentatie⁶, worden voorgelegd aan de Teams F&C en ASK voor advies. Op basis van dit voorstel geeft Team F&C advies.

In het advies van Team F&C komen onder andere de punten die genoemd staan onder vormvereisten voor aanvraag lening of garantie aan de orde en wordt beoordeeld of de lening past binnen het beleid van de gemeente. Het advies zal integraal worden opgenomen in de voordracht.

Vervolgens stuurt het verantwoordelijke RVP, na de check van de directieraad, het voorstel verder naar het College en de Gemeenteraad. Het College besluit over het verstrekken van een lening of garantie, onder voorbehoud van wensen en bedenkingen van de Gemeenteraad. De Gemeenteraad mag wensen en bedenkingen uiten bij het besluit van het College. Het College kan het voorstel aanpassen als de bespreking in de gemeenteraad daar aanleiding toe geeft. De wensen en bedenkingen van de Raad zijn niet bindend voor het College.

⁵ De classificatie voor een kredietrisico kan worden bepaald met behulp van het kredietrisicomodel.

⁶ Onderbouwende documenten dienen bij voorkeur zo vroeg mogelijk gedeeld te worden met Team F&C.

2.2 Afronding

2.3 Documentatie

Op basis van de uitgangspunten die geformuleerd zijn in de besluitvorming stelt Team F&C, in samenwerking met Team ASK, de documentatie op (leningovereenkomst en bijlagen). Door betrokkenheid van Team ASK wordt voorkomen dat contracten worden opgesteld die bij eventuele geschillen tot onnodige problemen leiden. Het betreffende RVP is verantwoordelijk voor aanlevering van de benodigde informatie om de documentatie op te kunnen stellen.

Onderhandelingen over de documentatie worden namens de gemeente gevoerd door het betreffende RVP, eventueel vindt ondersteuning plaats door de Teams F&C en ASK. Alvorens de finale versie van de documentatie wordt ondertekend legt team F&C deze, indien nodig, ter goedkeuring voor het College van B&W⁷.

2.4 Ondertekening en uitboeking van gelden

Op het verstrekken van garanties en geldleningen is de vigerende regeling tot verlening van bevoegdheden gemeente Deventer van toepassing. Het mandaat voor het aangaan van garanties en geldleningen loopt via de algemeen directeur, de teammanager naar de programmamanager (PM)⁸.

Team F&C zorgt voor rechtsgeldige ondertekening (conform het meest actuele mandaatsbesluit) namens de gemeente en de daadwerkelijke overboeking van het lening bedrag. Na ondertekening zal Team F&C de originele overeenkomst bewaren. Aan de betrokken RVP wordt een kopie gegeven. Team DOWR-FA zorgt voor de administratieve vastlegging in het financieel administratiesysteem.

⁷ Voor standaard overeenkomsten die in het verleden reeds intern afgestemd zijn, hoeft de documentatie niet voorgelegd te worden aan het College voor zover de belangrijkste elementen van de overeenkomst voorgelegd zijn aan het College (hoofdsom, aflossingswijze, renteberekening, zekerheden). Overeenkomsten die veel maatwerk vergen (bv. bij een verzelfstandiging) worden wel voorgelegd aan het College. Een tweede besluitvorming van het College is niet nodig indien er geen wensen en bedenkingen zijn van de Raad en de documentatie standaard is.

⁸ Zie het vigerende overzicht van mandaat, volmacht en machtiging gegeven bevoegdheden.

3 Beheerskader

3.1 Richtlijnen

De volgende richtlijnen worden ingezet met betrekking tot uitvoering beleid leningverstrekking en garantieverlening:

1. Uitvoeringsregeling leningverstrekking en garantieverlening gemeente Deventer (bijlage 1);
2. Aanvraagformulier voor financieringssteun (bijlage 2);
3. Rating model kredietwaardigheid (bijlage 3);
4. Checklist beheer derde partij met lening en/of garantie zonder SWS of WSW (bijlage 4).

Inherent aan het terughoudende beleid voor het verstrekken van leningen of garanties ('nee, tenzij') is het relatief hoge risicoprofiel van de verstrekte leningen. Dit vraagt om goed beheer. Goed beheer van leningen en garanties betekent niet dat er geen sprake is van risico's. Wel worden risico's zoveel mogelijk benoemd, beperkt en bewaakt.

Beheer van een lening begint bij de financiële- en risicoanalyse, die ten grondslag ligt aan het besluit tot verstrekking van de lening of garantie. In de leningsovereenkomst zijn afspraken vastgelegd over rente en aflossingen, maar ook over voorwaarden die inzicht kunnen geven over de ontwikkeling van risico's (o.a. informatieplicht van jaarcijfers, tussentijdse cijfers) en voorwaarden die het risico van de lening beperken (o.a. zekerheden).

Voor een lening eindigt de beheerfase na volledige aflossing of afwikkeling van de lening en vrijgave of uitwinning van de zekerheden. Voor garanties eindigt de beheerfase na het verlopen van de geldigheidsduur en vrijwaring van alle verplichtingen onder de garantie door de begunstigde.

Het beheer van leningen en garanties kent een inhoudelijk en financieel karakter. Risicobeperking houdt niet op na de acceptatiefase. Ook een goed beheer is dus daarvoor een vereiste. Risico's moeten permanent inzichtelijk en hanteerbaar zijn, zodat al in een vroeg stadium probleemgevallen kunnen worden gesignaleerd.

Inhoudelijk beheer⁹

Bij het inhoudelijk beheer gaat het om de gang van zaken bij de aanvrager zonder direct naar de cijfers te kijken. Aandacht bij dit beheer krijgen:

- Informatie over beleidsontwikkelingen bij de aanvrager;
- Ambtelijke en bestuurlijke overleggen;
- De mate waarin de gesteld verplichtingen worden nagekomen;
- Ontwikkelingen in het activiteitsniveau van de instelling;
- Klachten van burgers en publiciteit in de media;
- Ontwikkelingen op landelijk niveau bij soortgelijke instellingen.

Financieel beheer

Het financieel beheer richt zich op de vraag of de continuïteit van de instellingen in de toekomst gewaarborgd is, zodat het risico van de leningverstrekking en/of garantstelling aanvaardbaar is.

Hiervoor worden beoordeeld:

- De jaarrekening (voorzien van een accountantsverklaring);
- De begroting (voor zover aanwezig);
- Tussentijdse rapportages;
- Andere gevraagde informatie.

⁹ Zie ook Toetsingsmodel te verstrekken lening en/of garantie, Rating model kredietwaardigheid en Checklist derde partij met lening en/of garantie zonder SWS of WSW.

3.2 Rolverdeling en verantwoordelijkheden

Het beheer van leningen kent een getrappt beheer. Onderstaand zijn de voordelen geschetst van getrappt beheer en zijn de randvoorwaarden voor getrappt beheer in beeld gebracht. De verantwoordelijkheid voor beheer ligt primair bij het RVP, maar er zijn duidelijke richtlijnen en afspraken met Teams F&C en ASK over afstemming van het kredietrisico, inhoudelijke ondersteuning (kennisdeling) en communicatie ten behoeve van informatievoorziening aan het College en de Raad. Zowel het RVP als de Teams F&C en ASK hebben specialistische kennis die nodig is voor goed beheer. Het RVP specifieke kennis over het programma en de “geldnemer / garantienemer”. Het RVP kan het publieke belang en bijvoorbeeld specifieke duurzaamheidsinvesteringen beter beoordelen in samenwerking met de Teams F&C en ASK.

Getrappt beheer	
Voordelen getrappt beheer	Randvoorwaarden voor getrappt beheer
1. beheer en risicodragers wanbetalingen in 1 hand	1. vereist goede communicatie en eenduidig beleid
2. beheerder dicht bij begunstigde c.q. heeft nauw contact	2. vereist bereidheid tot delen van informatie (juist, tijdig en volledig).
3. programma kennis (RVP's)	
4. uniformiteit beleid en beheer door centraal toezicht	
5. centraal overzicht faciliteert gedegen informatievoorziening	
6. centrale kennisbundeling en ondersteuning	
7. beoordeling kredietrisico gedeelde verantwoordelijkheid	

Bij “getrappt beheer” is sprake van een toenemende betrokkenheid van Team F&C bij een toenemend risicoprofiel. Deze betrokkenheid kan zijn in de vorm van kennisdeling en advies, maar ook via bieden van ondersteuning bij gesprekken met de geldnemer of het daadwerkelijk overnemen van bepaalde taken.

Bij de Teams F&C en ASK wordt specialistische kennis opgebouwd en onderhouden. Samen met de specialistische kennis van het RVP over dat specifieke programma en over het publiek belang, wordt het beheer vorm gegeven.

Getrappt beheer: Wat zijn de rollen en verantwoordelijkheden?

Als het gaat over kredietbeheer, spreken we over twee vormen van beheer, te weten:

1. administratief beheer: het vastleggen van de lening in administratieve systemen, beheer van geldstromen als initiële storting, rentebetalingen en aflossingen, en
2. financieel-economisch beheer: rapportage en beheer van het risico van de lening of garantie.

Schematisch zijn onderstaand zijn de rollen en verantwoordelijkheden voor de beheerfase vastgelegd.

Beheer	RVP	Team F&C
Administratief beheer	Geen	1. Administratieve vastlegging hoofdsom, rente en aflossingen in IT-systemen. 2. Beheer geldstromen (initiële storting, rentenota's, ontvangst rente en aflossing (deels ook DOWR-FA))
Financieel economisch beheer	1. Primair verantwoordelijk voor het beheer van de onderliggende risico's. 2. Opsteller periodieke rapportages conform beleid. 3. Periodieke gesprekken geldnemer, minimaal jaarlijks over financiële ontwikkelingen en kredietrisico 4. opvragen benodigde informatie en documentatie 5. controle naleving voorwaarden 6. maatregelen treffen om risico's te beperken en beheersen	1. Signalering richting RVP zodra een betalingsachterstand optreedt. 2. Eventueel aansluiting bij periodiek gesprek tussen kredietbeheerder en geldnemer. 3. Op basis van periodieke beheers informatie verslag opstellen voor jaarrekening en begroting. 4. (Op verzoek) Technisch advies en ondersteuning aan RVP (kredietbeheerder)

Financieel economisch beheer is primair de verantwoordelijkheid van het RVP. Financieel economisch beheer omvat activiteiten die erop zijn gericht om tijdig ontwikkelingen te signaleren die het kredietrisico mogelijk wijzigen. Om dat goed te kunnen doen is het noodzakelijk om periodiek de

prestaties en ontwikkelingen van de geldnemer te volgen en te beoordelen, en in voorkomende gevallen tijdig maatregelen te treffen om de positie van de gemeente veilig te stellen.

De verantwoordelijkheid voor het financieel economische beheer ligt bij het RVP omdat daar het publieke belang wordt behartigd en omdat het financiële risico (het risico voor wanbetaling) ook daar ligt. Administratief beheer van de geldstromen door Team DOWR/FA.

Team F&C legt de lening administratief vast in het financieel administratiesysteem en controleert de periodieke ontvangst van rente en aflossing. Wanneer deze niet ontvangen worden, wordt dit onmiddellijk met de verantwoordelijke RVP gedeeld en worden in overleg stappen ondernomen.

Team F&C zorgt ook voor het opnemen van de leningen en garanties in de jaarrekening inclusief – eventueel - bijbehorende toelichting indien er sprake is van materiële risico's met indicatie over het risicoprofiel op basis van de door de RVP aangeleverde informatie.

3.3 Intensiteit van beheer

Kredietbeheer blijft maatwerk. Het minimumvereiste beheer is gekoppeld aan het risicoprofiel (kredietrisico) van de lening of garantie. Hierbij geldt logischerwijs dat de intensiteit van beheer voor een lening met een laag risicoprofiel lager zal zijn dan de intensiteit van een lening met een hoger risicoprofiel. We onderscheiden 3 niveaus van minimum vereist beheer. En voor het bepalen van de intensiteit van beheer hanteren we de volgende matrix.

Classificatie kredietrisico	Minimum vereist beheer
Laag	Beperkt
Midden	Regulier
Hoog	Intensief

De RVP's zijn in eerste aanleg verantwoordelijk voor het opvragen van informatie die benodigd is voor adequaat beheer. Het beheer geldt voor alle leningen en garanties ongeacht de omvang.

Classificatie kredietrisico: Team F&C kent een kredietrisicomodel¹⁰ waarbij een aantal richtlijnen opgesteld zijn die kunnen ondersteunen bij het vaststellen van het risicoprofiel.

Beperkt beheer

Dit is de minimale vorm van beheer. De kredietbeheerder (RVP) monitort twee keer per jaar iedere lening die onder zijn beheer valt. Op basis van de jaarcijfers en eventueel een gesprek met de geldnemer wordt het risicoprofiel (risico op wanbetaling) van de lening geactualiseerd en onderbouwd. Dit betekent dat ondermeer in kaart wordt gebracht wat de resterende hoofdsom is, hoe het betalingsgedrag is op de lening en of aan de voorwaarden van de lening of garantie wordt voldaan. Ook wordt aangegeven of er aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn. Voor de rapportage wordt gebruik gemaakt van het formulier "kwartaalrapportage met betrekking tot de paragraaf financiering". Dit document wordt vier keer per jaar uitgevraagd in de P&C cyclus bij de begroting en jaarrekening.

Regulier beheer

In aanvulling op de vereisten die gelden voor beperkt beheer is voor regulier beheer nadere analyse door de kredietbeheerder (RVP) vereist, zowel voor leningen als garanties. Deze analyse heeft vooral betrekking op de ontwikkeling van financiële positie van de geldnemer en de risico's die mogelijk van invloed zijn op deze (toekomstige) positie. Hiertoe vraagt de kredietbeheerder naast het jaarverslag ook prognoses met toelichting op. Tevens is een gesprek tussen kredietbeheerder (RVP) en geldnemer ter onderbouwing van de kredietwaardigheid en het kredietrisico onderdeel van regulier

¹⁰ Dit is het kredietwaardigheid rating model.

beheer. De kredietbeheerder (RVP) en medewerkers Team F&C stemmen onderling af of aanwezigheid van medewerkers Team F&C bij dit gesprek gewenst is. Door ook de vooruitzichten (zoals prognoses en begrotingen) te beoordelen is de gemeente in staat om proactief te handelen. In gesprekken met de geldnemer kan onder andere nadere onderbouwing van ontvangen informatie (bijvoorbeeld: jaarrekening of prognose) of mogelijke implicaties van marktontwikkelingen worden gevraagd. Voor de rapportage wordt gebruik gemaakt van het formulier "Kwartaalrapportage met betrekking tot de paragraaf financiering". Dit document wordt vier keer per jaar uitgevraagd in de P&C cyclus bij de begroting en Jaarrekening. In overleg met Team F&C wordt het kredietrisico beoordeeld. In overleg worden aanvullende afspraken gemaakt om het risico te monitoren en mogelijke maatregelen geïdentificeerd worden om het risico te reduceren.

Intensief beheer

Voor leningen en garanties waarvoor een verhoogd risicoprofiel geldt, worden, in aanvulling op de vereisten voor regulier beheer, separate afspraken gemaakt over de wijze waarop de risico's bewaakt en beheerst worden enerzijds en de rapportage anderzijds. Dit zal maatwerk zijn. In de rekening wordt voor leningen met een verhoogd risicoprofiel een aparte toelichting opgenomen. Wanneer het financieel economisch beheer op basis van een verhoogd risicoprofiel aanleiding geeft tot tussentijdse wijziging van leningsvoorwaarden, dan is paragraaf 2.4 van toepassing.

Intensief beheer bestaat in ieder geval uit frequente gesprekken met de kredietnemer en zodanig informatie inwinnen dat een goed beeld van het kredietrisico wordt verkregen. Ingeval van intensief beheer kan het nodig zijn om naast de P&C-cyclus tijdig College en Raad te informeren.

Rapportages

Actuele informatie van de RVP's rondom de verstrekte leningen en garanties geven een inschatting van het kredietrisico en toekomstige ontwikkelingen. Het geheel hiervan wordt verwerkt in de financieringsparagraaf en de risicoparagraaf. Zo ontstaat ook telkens een actueel beeld welke vorm van beheer noodzakelijk is.

De rapportages zijn elementair bij het beoordelen van het (krediet) risico van de lening of garantie en om inzicht van dit risico op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau te vergroten.

Via de P&C-cyclus wordt de gemeenteraad vier keer per jaar geïnformeerd over de ontwikkelingen bij de leningen en garanties in de hierboven genoemde financieringsparagraaf. Wanneer voor een specifieke lening of garantie sprake is van een verhoogd risico op wanbetaling moet een nadere toelichting worden gegeven. Deze toelichting bevat ook een inschatting van de potentiële (financiële) gevolgen en benoemt mogelijke additionele beheersmaatregelen. In aanvulling op bovenstaande wordt in de begroting voor de lening- en garantiportefeuille als geheel ook inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van het onderliggende bedrag aan verstrekte leningen.

3.4 Wijziging

Bovenstaande procedures hebben betrekking op alle nieuwe leningen en garanties. Voor wijzigingen van bestaande leningen of garanties gelden, onder bepaalde voorwaarden, afwijkende regels. Gedurende de looptijd van een lening of garantie kan het voorkomen dat er een wijziging van de lening of garantieovereenkomst gewenst is. Aan de Raad worden slechts de materiële wijzigingen (zie hieronder) voorgelegd. Dit betekent dat het te doorlopen besluitvormingsproces voor materiële wijzigingen gelijk is als bij het verstrekken van een nieuwe lening of garantie. De verantwoordelijkheid voor het opstellen en indienen van de betreffende voordracht ligt evenals bij het verstrekken van een lening of garantie bij het RVP.

Materiële wijziging

Wijzigingen van de voorwaarden van een lening of garantie, waarbij de omvang van de lening of garantie met een € 0,1 miljoen of meer toeneemt, moeten aan de Raad worden voorgelegd, ongeacht

de omvang van de lening of garantie. Daarnaast kunnen er wijzigingen zijn die het risico voor de gemeente vergroten. Hieronder staat wanneer deze wijzigingen aan de Raad moeten worden voorgelegd:

- een verhoging van het bedrag > € 100.000;
- een verlenging van de looptijd (in ieder geval wanneer de verlenging meer dan 6 maanden is);
- een verlaging van de rente;
- een verschuiving van aflossingsverplichtingen naar de toekomst met meer dan 10%
- een daling van het dekkingspercentage van zekerheden ten opzichte van de uitstaande lening door verkoop of vrijgave met meer dan 15% over een periode van 3 jaar¹¹. Indien een dekkingswaarde resteert van meer dan 200% is voorleggen aan de Gemeenteraad niet noodzakelijk;
- afstoten van een dochteronderneming van de geldnemer of andere rechtshandelingen met als gevolg een beperking van de aansprakelijke partijen (geldnemer en medeaansprakelijke (dochter)onderneming) waardoor het onderliggende bedrijfsresultaat met meer dan 10% daalt. Dit laatste kan alleen als in de lening- of garantie overeenkomst is opgenomen dat de kredietnemer hiervoor toestemming nodig heeft van de gemeente. Dit zal bij recent of nieuw verstrekte leningen en garanties het geval zijn, maar er bestaan leningen en garanties waar dat niet het geval is.

Voor bovenstaande wijzigingen geldt altijd dat een toets van de Teams F&C en ASK noodzakelijk is op marktconformiteit in verband met staatssteunregelgeving.

Wanneer de wijziging niet materieel is en het een wijziging betreft die kleiner is dan een € 0,1 miljoen, dan moeten deze wijzigingen, voorzover het een verslechtering van het risicoprofiel betreft, wel aan het College worden voorgelegd.

In uitzonderlijke gevallen kan het nodig zijn om uitstel van betaling te verlenen. Dit kan de kredietnemer ruimte geven om te herstellen en daarna de kans vergroten dat de gehele lening conform afspraken kan worden terugbetaald. Ongeacht het bedrag wordt het verlenen van uitstel van betaling, aan de Raad ter kennisname voorgelegd. Ook als het om een minimaal bedrag gaat, is het aanvragen en moeten verlenen van uitstel van betaling een dusdanig signaal dat de Raad hier kennis van moet nemen en het College goedkeuring aan moet verlenen.

In nog uitzonderlijkere gevallen kan kwijtschelding van een lening aan de orde zijn. Aangezien dit het budgetrecht betreft, moet dit ter instemming aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Vervroegde aflossing door een kredietnemer leidt tot een afname van het risico dat de gemeente loopt. Immers, het uitstaande bedrag waarover de gemeente risico loopt, daalt. In principe is een vervroegde aflossing daarom altijd mogelijk en is geen instemming nodig van het College of Raad. Indien in de leningsovereenkomst vervroegde aflossing niet is toegestaan, is wel nog een juridische toets noodzakelijk om te controleren of het toestaan van de vervroegde extra aflossing marktconform is.

Daarnaast is een voorwaarde dat de vervroegde aflossing definitief is; de geldnemer kan deze vervroegde aflossing niet op een later moment opnieuw lenen en de bestaande aflossingsbedragen blijven gelijk. Is dat wel het geval dan moet deze wijziging wel aan het College worden voorgelegd. De vervroegde aflossing kan een effect hebben op de begroting, omdat in principe een renteopslag is verwerkt in de rente die aan een geldnemer wordt gevraagd. Tegenover het verlies van de renteopslag staat het feit dat de gemeente ook een evenredig lager risico loopt.

¹¹ De dekkingswaarde betreft executiewaarde van een zekerheid (bijv. hypotheek of verpanding). In geval van een hypotheek is dit de verwachte verkoopopbrengst van een pand bij executie.

Bijlage 1 – Nadere regels leningverstrekking en garantieverlening

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze uitvoeringsregeling en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. aanvraag: verzoek als bedoeld in artikel 1:3, derde lid, Algemene wet bestuursrecht aan het college om als gemeente financieringssteun te verlenen;
- b. aanvrager: organisatie met rechtspersoonlijkheid naar burgerlijk recht die de gemeente verzoekt om financieringssteun;
- c. akte van borgtocht: overeenkomst tussen gemeente en geldgever als bedoeld in artikel 12 van de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020;
- d. Awb: Algemene wet bestuursrecht.
- e. basisrente: algemeen aanvaarde referentierente, zoals Euribor;
- f. college: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer;
- g. financieringssteun: verstrekken van een gemeentelening aan de aanvrager of het borg staan ten behoeve van de aanvrager voor de rente- en aflossingsverplichtingen uit hoofde van een geldgeverslening die de aanvrager jegens de geldgever is aangegaan;
- h. garantie: borgtocht in de zin van artikel 7:850 BW waarbij de gemeente Deventer zich tegenover een geldgever gedurende een bepaalde looptijd krachtens een overeenkomst verbindt tot nakoming van de aan een geldgeverslening verbonden rente- en aflossingsverplichtingen voor zover de geldnemer hiermee in gebreke blijft;
- i. garantiepremie: premie die in rekening wordt gebracht bij de geldnemer als vergoeding voor het kredietrisico dat de gemeente loopt bij het verlenen van een garantie;
- j. geldnemer: rechtspersoon aan wie de gemeente een gemeentelening verstrekt of aan wie de geldgever een geldgeverslening verstrekt waarvoor de gemeente een garantie heeft verleend, alsmede diens rechtsopvolgers onder algemene of bijzondere titel, voor zover de gemeente met rechtsopvolging heeft ingestemd;
- k. geldgever: (financiële) instelling, niet zijnde de gemeente Deventer, die aan de geldnemer een geldgeverslening verstrekt;
- l. geldgeverslening: geldlening die door de geldgever is verstrekt aan de geldnemer en waarvoor de gemeente aan de geldgever ten behoeve van de geldnemer garantie heeft verleend;
- m. gemeente: gemeente Deventer;
- n. gemeentelening: geldlening die door de gemeente is verstrekt aan de aanvrager;
- o. inleenrente: rente die de gemeente betaalt of zou betalen voor een door de gemeente aan te trekken lening op de kapitaalmarkt met hetzelfde aflossingsverloop als de gemeentelening;
- p. kredietrisico: risico dat de gemeente verlies lijdt als gevolg van gehele of gedeeltelijke wanbetaling van de geldnemer;
- q. kredietrisicomodel: model dat de rating van een aanvrager of een geldnemer bepaalt en dat op basis van die rating in combinatie met de looptijd van de onderliggende geldlening en de aan de gemeente te verstrekken of verstrekte zekerheden de marktconforme kredietrisico-opslag of garantiepremie bepaalt.
- r. kredietrisico-opslag: dat deel van de rente dat in rekening wordt gebracht bij de geldnemer als vergoeding voor het kredietrisico dat de gemeente loopt bij het verstrekken van een gemeentelening;
- s. materieel nadelig effect: naar oordeel van het college nadelige invloed van betekenis op:
 1. de bedrijfsvoering, de feitelijke zeggenschap, de financiële of operationele structuur, de (eigendom van) goederen, de vermogenspositie, de resultaten of de vooruitzichten van de geldnemer;
 2. het vermogen van de geldnemer om zijn verplichtingen op grond van de overeenkomst van gemeentelening geheel of gedeeltelijk na te komen;

3. de rechtsgeldigheid of afdwingbaarheid van de overeenkomst van gemeentelening of van rechten of rechtsmiddelen van de gemeente uit hoofde van de overeenkomst van gemeentelening;
- t. object: zaak of goed waarvoor door de geldnemer een gemeentelening of een geldgeverslening is opgenomen;
- u. opslag: individuele positieve marge ten opzichte van de inleenrente of basisrente, uitgedrukt in procenten en eventueel in basispunten;
- v. overeenkomst van garantieverlening: overeenkomst tussen de geldnemer en de gemeente, waarin de uit hoofde van de door de gemeente verleende garantie van toepassing zijnde voorwaarden zijn vastgelegd;
- w. overeenkomst van gemeentelening: overeenkomst tussen de geldnemer en de gemeente, waarin op de gemeentelening van toepassing zijnde voorwaarden zijn vastgelegd;
- x. publieke taak: door de raad in begroting, verordening, beleidsnota, raadsbesluit of ander beleidsdocument aangewezen gemeentelijke taak in het kader van vastgestelde beleidsdoelen die in overwegende mate ten goede komen aan de gemeente of haar ingezetenen;
- y. solvabiliteitsbeslag: bedrag aan eigen vermogen dat de gemeente aanhoudt in de generieke weerstandsreserve om de kredietrisico's die samenhangen met verleende financieringssteun te kunnen dekken;
- z. raad: gemeenteraad van de gemeente Deventer;
- aa. rating: taxatie van de kredietwaardigheid van een geldnemer;
- bb. zekerheden: zekerheidsrechten die door de gemeente, in het kader van een verzoek om financieringssteun, van de aanvrager gevraagd kunnen worden teneinde het risicoprofiel van de verzochte financieringssteun te verlagen, zoals bijvoorbeeld hypotheekrechten, pandrechten en borgstelling door derden.

Artikel 2 Voorwaarden van de garantieverlening

1. De garantie ziet uitsluitend op een specifieke overeenkomst van geldlening met een vastgesteld maximumbedrag. In de overeenkomst van garantieverlening en akte van borgtocht wordt het maximumbedrag opgenomen.
2. In de akte van borgtocht wordt een bepaling opgenomen dat de garantie zich niet uitstrekt tot trekkingen van de geldnemer onder een overeenkomst van geldlening die plaatsvinden op een moment dat (i) het faillissement van de geldnemer is aangevraagd of (ii) indien die het gevolg zijn van overleg tussen de geldgever en de geldnemer, zoals bedoeld in artikel 47 Faillissementswet.
3. In de akte van borgtocht wordt geen afstand gedaan van de rechten die wettelijk aan een borg toekomen.
4. In de akte van borgtocht en de overeenkomst van garantieverlening worden geen bedingen opgenomen die de aansprakelijkheid van de gemeente verhogen of uitbreiden boven of naast de betaling van rente en aflossing.
5. In de akte van borgtocht wordt een bepaling opgenomen dat de rechtspersoon van de geldnemer voor de gemeente van belang is en dat de geldgever, op straffe van verval van de garantie, (i) de gemeente dient te informeren omtrent een voorgenomen fusie of splitsing van de geldnemer en (ii) op verzoek van de gemeente verzet instelt tegen de voorgenomen fusie of splitsing.
6. Indien de gemeente krachtens een garantie een betaling heeft verricht aan een geldgever terwijl die geldgever vorderingen heeft uit anderen hoofde op de geldnemer, gelden alle betalingen van de geldnemer of uitkeringen in een faillissement van de geldnemer in de onderlinge verhouding tussen de gemeente en de geldgever primair als betalingen op de regresvordering van de gemeente. Dit betekent dat de geldgever ontvangen betalingen of uitkeringen zal moeten doorstorten aan de gemeente totdat de regresvordering van de gemeente uit hoofde van de garantie volledig is voldaan. Deze bepaling geldt niet indien de geldgever betaling ontvangt uit hoofde van aan de geldgever verstrekte zekerheidsrechten.
7. In individuele gevallen van garantstelling door de gemeente kan door het college gemotiveerd worden afgeweken van het vermelde in de voorgaande leden.

Artikel 3 Modellen aanvraagformulieren en besluiten

De aanvraagformulieren en de besluiten tot verlening van financieringssteun worden overeenkomstig de door of namens het college vastgestelde modellen opgesteld.

Artikel 4 Modellen overeenkomst van geldlening en overeenkomst van garantieverlening

De overeenkomsten van geldlening en de overeenkomsten van garantieverlening worden overeenkomstig de door of namens het college vastgestelde modellen opgesteld.

Artikel 5 Algemene leningsvoorwaarden

1. De door het college vastgestelde Algemene Leningsvoorwaarden zijn van toepassing op en maken deel uit van de overeenkomst van gemeentelening.
2. Voor zover de inhoud van de Algemene Leningsvoorwaarden afwijkt van of in strijd is met de inhoud van de overeenkomst van gemeentelening, gaat de inhoud van de overeenkomst van gemeentelening voor.

Artikel 6 Algemene garantievoorzwaarden

1. De door het college vastgestelde Algemene Garantievoorzwaarden zijn van toepassing op en maken deel uit van iedere overeenkomst van garantieverlening.
2. Voor zover de inhoud van de Algemene Garantievoorzwaarden afwijkt van of in strijd is met de inhoud van de overeenkomst van garantieverlening, gaat de inhoud van de overeenkomst van garantieverlening voor.

Artikel 7 In kennisstelling college

1. De geldnemer dient in ieder geval het college tijdig en schriftelijk te informeren over:
 - a. zijn voornemen tot wijziging van zijn statuten, gemeenschappelijke regeling, interne organisatie- of bestuursregeling of andere constitutieve overeenkomst of wettelijke grondslag en de inhoud daarvan;
 - b. zijn voornemen tot wijziging van haar bestuurssamenstelling;
 - c. zijn voornemen tot opheffing en ontbinding, juridische fusie of splitsing ten minste 13 weken voordat het definitieve besluit te dien aanzien wordt genomen;
 - d. overige bijzondere ontwikkelingen in zijn onderneming.
2. De geldnemer informeert het college tijdig en schriftelijk over het niet nakomen van de aan de gemeentelening of door de gemeente gegarandeerde geldgeverslening verbonden betalingsverplichtingen of andere feiten of omstandigheden die ertoe kunnen leiden dat een opzeggings- en opeisingsgrond zou kunnen ontstaan, of zodra de geldnemer wetenschap of een redelijk vermoeden heeft dat zich een dergelijk feit of omstandigheid op korte termijn zou kunnen voordoen.
3. Onder tijdig informeren wordt verstaan uiterlijk binnen drie werkdagen nadat de geldnemer zelfkennis heeft genomen van de betreffende wijziging van de gegevens, tenzij gegeven de situatie redelijkerwijs een kortere termijn kan worden verwacht.

Artikel 8 Inrichting financiële administratie

1. Indien het college in het kader van de leningverstrekking of garantieverlening aan de geldnemer eisen heeft gesteld ten aanzien van de vermogenspositie van de geldnemer, al dan niet door het hanteren van normen voor of een berekeningswijze van bepaalde financiële ratio's, is de geldnemer zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het college niet bevoegd om de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van activa en passiva en de regels inzake boekhouding, balanspresentatie en financiële verslaggeving aan te passen.
2. Indien de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van activa en passiva en de regels inzake boekhouding, balanspresentatie en financiële verslaggeving worden aangepast, heeft het college het recht de eisen die hij heeft gesteld aan de vermogenspositie van de geldnemer aan te passen en normen voor of een berekeningswijze van bepaalde financiële ratio's opnieuw vast te stellen.

Artikel 9 Besteding beschikbaar gestelde bedrag

1. De door de geldnemer middels de financieringssteun beschikbaar verkregen gelden mogen slechts aangewend worden ter verwezenlijking van de investering ten behoeve van de door de raad vastgestelde publieke taak.
2. De geldnemer meldt afwijkingen van de geplande investering terstond aan het college.
3. De geldnemer legt binnen een maand na de realisatie van de met de financieringssteun beoogde investering rekening en verantwoording af over de besteding van het middels financieringssteun beschikbaar gestelde bedrag.

4. Nadere afspraken met betrekking tot de voorgaande twee leden worden vastgelegd in de beslissing op de aanvraag en de overeenkomst van gemeentelening of overeenkomst van garantieverlening.

Artikel 10 Zekerheden

Het college kan aan leningverstrekking of garantieverlening in ieder geval voorschriften verbinden betreffende:

1. de door de geldnemer aan de gemeente te bieden zekerheden voor verhaal van rente, aflossing, provisie en/of garantiepremie als ook voor verhaal voor de regresvordering van de gemeente op de geldnemer in geval van uitwinning van de gemeentelijke borgstelling;
2. de uitoefening van toezicht door de gemeente op gedragingen en handelingen van de geldnemer ter bescherming van de positie van de gemeente als geldgever of als borg;
3. overige aangelegenheden die strekken ter bescherming van de belangen van de gemeente als geldgever of borg.

Artikel 11 Voorafgaande toestemming college

1. De geldnemer behoeft in ieder geval voorafgaande toestemming van het college bij:
 - a. wijzigingen van zijn statuten, gemeenschappelijke regeling, interne organisatie- of bestuursregeling of andere constitutieve overeenkomst;
 - b. het geheel of gedeeltelijk vervreemden of met hypotheek, pand of enig ander beperkt recht bezwaren van zijn tegenwoordige en toekomstige onroerende en roerende zaken en zijn andere vermogensrechten (waaronder begrepen, maar niet beperkt tot, zijn vorderingsrechten jegens derden), of delen daarvan;
 - c. opheffing en ontbinding, juridische fusie of splitsing;
 - d. het zich borg stellen dan wel als hoofdelijk schuldenaar verbinden;
 - e. het zich voor een derde sterk maken;
 - f. het zich tot zekerstelling voor een schuld van een derde verbinden, of
 - g. het afsluiten van enige overeenkomst inzake het aangaan of verstrekken van geldleningen;
 - h. herbestemming van het object waarvoor de gemeentelening is verstrekt of de garantie is verleend of herbestemming van onroerende zaken die tot zekerheid strekken.
2. Het college kan in het besluit tot verlening van de financieringssteun andere omstandigheden of activiteiten noemen waarvoor voorafgaande toestemming van het college nodig is.
3. Het college kan aan voornoemde toestemming voorwaarden verbinden.

Artikel 12 Verzekering

1. De geldnemer is verplicht de objecten ter financiering waarvan een gemeentelening is verstrekt of ten behoeve waarvan een garantie is verleend en de objecten die de gemeente tot zekerheid strekken, op basis van de herbouwwaarde tegen brand- en stormschade en andere risico's of aanspraken te verzekeren en verzekerd te houden.
2. De geldnemer is verplicht een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering en een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten.
3. De geldnemer is verplicht zijn overige activa en bedrijf te verzekeren en verzekerd te houden, zoals gebruikelijk in de desbetreffende branche.

Artikel 13 Instandhouding

De geldnemer is verplicht de objecten ter financiering waarvan een gemeentelening is verstrekt of een garantie is verleend en aan de objecten die de gemeente tot zekerheid strekken ten genoegen van het college voortdurend in goede staat te houden.

Hoofdstuk 2 Rente en garantiepremie

Artikel 14 Bepaling rating aanvrager

1. Op basis van de aanvraag en de daarbij aangeleverde gegevens wordt met behulp van een kredietrisicomodel de rating van de aanvrager vastgesteld.
2. De rating wordt weergegeven op een schaal van 1 tot en met 7, waarbij 1 de hoogste kredietwaardigheid en 7 de laagste kredietwaardigheid weergeeft.
3. Als het bedrag van de aanvraag vermeerderd met het uitstaande bedrag waarvoor de gemeente in het verleden aan de aanvrager financieringssteun heeft verleend hoger is dan €

1 miljoen, wordt eventueel een second opinion gevraagd aan een extern adviesbureau over de rating van de aanvrager.

Artikel 15 Rente

1. Het rentetarief voor de gemeentelening wordt door het college bepaald op basis van de door de gemeente gehanteerde rente inclusief een kredietrisico-opslag, dan wel een bepaalde basisrente op jaarbasis, verhoogd met een door het college te bepalen kredietrisico-opslag.
2. De kredietrisico-opslag wordt berekend met behulp van een kredietrisicomodel.
3. Als het bedrag van de aanvraag vermeerderd met het uitstaande bedrag waarvoor de gemeente in het verleden aan de aanvrager financieringssteun heeft verleend hoger is dan € 1 miljoen, wordt eventueel een second opinion gevraagd aan een extern adviesbureau over de kredietrisico-opslag.
4. Indien bij bepaling van het rentetarief voor de gemeentelening Euribor als basisrente wordt gehanteerd en op enig moment de rente niet of niet meer in redelijkheid op basis van Euribor of de bij Euribor vastgestelde looptijd kan worden vastgesteld, dan zal het college dit onmiddellijk aan de geldnemer melden. Het college zal alsdan een vervangende basis vaststellen waarop de rente kan worden bepaald. De basis zal zo veel mogelijk gelijk zijn aan Euribor of de bij Euribor vastgestelde looptijd.

Artikel 16 Renteherziening

1. Als overeengekomen wordt dat er een renteherziening plaatsvindt, dan zal per renteherzieningsdatum de hoogte van de rentevoet van de geldlening in onderling overleg tussen het college en de geldnemer opnieuw worden vastgesteld.
2. Het in voorgaande lid bedoelde overleg zal uiterlijk drie maanden voorafgaand aan de hiervoor genoemde renteherzieningsdatum worden geïnitieerd.
3. Indien het onder lid 1 bedoelde overleg niet tot overeenstemming heeft geleid over de hoogte van de voor het vervolg van de geldlening te gelden herziene rentevoet, zal uiterlijk twee weken voorafgaand aan bovengenoemde renteherzieningsdatum het overleg worden beëindigd en zal door het college een definitief voorstel aan de geldnemer worden gedaan ten aanzien van de hoogte van de voor het vervolg van de geldlening geldende herziene rentevoet.
4. Indien uiterlijk zeven kalenderdagen na de datum van het in het voorgaande lid bedoelde definitieve voorstel geen overeenstemming wordt bereikt over de hoogte van de voor het vervolg van de geldlening te gelden rentevoet, dan zal het restant van de leensom, vermeerderd met rente en kosten op de eerstvolgende renteherzieningsdatum voor het geheel voor 100 procent door de geldnemer worden afgelost.

Artikel 17 Garantiepremie

1. De garantiepremie voor de gemeentegarantie wordt door het college bepaald.
2. De in het eerste lid bedoelde garantiepremie wordt berekend met behulp van een kredietrisicomodel.
3. Als het bedrag van de aanvraag vermeerderd met het uitstaande bedrag waarvoor de gemeente in het verleden aan de aanvrager financieringssteun heeft verleend hoger is dan € 1 miljoen, wordt eventueel een second opinion gevraagd aan een extern adviesbureau over de garantiepremie.

Hoofdstuk 3 Toezichtsregime

Artikel 18 Kredietrevisie

1. Jaarlijks worden alle geldnemers aan wie financieringssteun is verleend aan een kredietrevisie onderworpen, waarbij op basis van het kredietrisicomodel de rating opnieuw wordt vastgesteld.
2. Een beperkt Toezichtsregime geldt voor een geldnemer met een rating van 1 tot en met 4 of als de uitstaande financieringssteun lager is dan € 50.000 en de kredietrevisie wordt in dat geval uitgevoerd op basis van de meest recente jaarrekening van de geldnemer.
3. Een regulier toezichtsregime geldt voor een geldnemer met een rating van 5 en de kredietrevisie wordt in dat geval uitgevoerd op basis van de meest recente jaarrekening en de meest recente begroting van de geldnemer.

4. Een intensief toezichtsregime geldt voor een geldnemer met een rating van 6 en 7 en de kredietrevisie wordt in dat geval uitgevoerd op basis van de meest recente jaarrekening en de meest recente begroting van de geldnemer, waarbij tevens tussentijds informatie wordt opgevraagd of gesprekken met de geldnemer worden gevoerd over de financiële positie.

Hoofdstuk 4 Overige bepalingen

Artikel 19 Slotbepalingen

Deze uitvoeringsregeling treedt in werking op het moment dat de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020 in werking treedt.

Met ingang van hetzelfde tijdstip worden de regels garantievoorzwaarden 2013 ingetrokken met uitzondering van de bepalingen die relevant zijn voor de uitvoering van op het moment van inwerkingtreding van de uitvoeringsregeling lopende garanties.

Artikel 20 Citeertitel

Deze uitvoeringsregeling wordt aangehaald als: Uitvoeringsregeling leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020.

Aldus vastgesteld in de vergadering van ... 2020.

De secretaris,
De burgemeester,

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Aangesloten wordt, voor zover toepasselijk, bij de begripsbepalingen in de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020.

Artikel 2 Voorwaarden van de garantieverlening

Vroeger werden in het Burgerlijk Wetboek (BW) twee rechtsfiguren beschreven, een borgtocht en een garantieovereenkomst, met ieder hun eigen juridische kenmerken. In het huidige BW is alleen nog de borgtocht opgenomen (Burgerlijk Wetboek 7, artikel 850 e.v.). Aan het begrip garantie is geen vaststaande betekenis meer toegekend. Omdat bij juridische geschillen de wettelijk geregelde borgtocht een betere uitgangspositie biedt, verdient het de voorkeur om, indien mogelijk, alleen garanties te verlenen in de vorm van een borgtocht. Daar waar in deze verordening gesproken wordt over 'garantie' wordt dan ook bedoeld 'borgtocht in de zin van artikel 7:850 BW'. Als de gemeente onder de borgtocht betaalt, heeft de gemeente twee mogelijkheden om zich te verhalen op de geldnemer, namelijk via een regresrecht (artikel 6:10 BW) en een recht krachtens subrogatie (artikel 6:12 BW). Bij regres verkrijgt de gemeente een zelfstandige, nieuwe, niet van de geldgever afkomstige vordering op de geldnemer. Bij subrogatie gaat de bestaande vordering van de geldgever op de geldnemer over op de gemeente. Aan subrogatie en regres zijn verschillende rechtsgevolgen verbonden. Indien de gemeente zich op subrogatie beroept, kan de geldnemer alle verweermiddelen tegen de gemeente inroepen die de geldnemer ten opzichte van de geldgever heeft. Bovendien kan de gemeente bij subrogatie niet méér verhalen dan de gemeente zelf betaald heeft. Daar staat tegenover dat bij een beroep op subrogatie de gemeente zich ook kan beroepen op alle nevenrechten van de geldgever, zoals zekerheden die aan de geldgever zijn verstrekt. Bij regres kan de geldnemer niet alle verweermiddelen ook tegen de gemeente inroepen en kan de gemeente ook eigen rente en kosten op de geldnemer verhalen. De gemeente zal zich echter van eigen zekerheidsrechten moeten voorzien om een regresvordering met voorrang op de geldnemer te kunnen verhalen. Het staat de gemeente overigens vrij zich voor een gedeelte van haar vordering te beroepen op subrogatie en voor een ander gedeelte op regres.

Lid 7 geeft het college de mogelijkheid om in individuele gevallen gemotiveerd af te wijken van het vermelde in de voorgaande leden. Uitgangspunt is dat bij garantieverleningen alle voorwaarden gelden, die zijn neergelegd in de leden 1 tot en met 6, maar individueel maatwerk kan het noodzakelijk maken dat van dit uitgangspunt afgeweken kan worden. In voorkomend geval dient het college in haar besluit helder te formuleren (1) in welke mate afgeweken wordt van de voorwaarden die zijn opgenomen in de leden 1 tot en met 6 en (2) wat de motivatie is van deze afwijking(en).

Artikel 3 tot en met artikel 6 Modellen en algemene voorwaarden

Door het college worden een modelovereenkomst van geldlening, een modelovereenkomst van garantieverlening, algemene leningsvoorwaarden, algemene garantievoorwaarden, een aanvraagformulier subsidieregeling leningverstrekking en garantieverlening ten behoeve van rechtspersonen en modelbeschikking subsidieregeling leningverstrekking en garantieverlening ten behoeve van rechtspersonen vastgesteld. Aanvragen en beschikkingen worden conform deze modellen opgesteld, waarbij wel rekening kan worden gehouden met de specifieke situatie per individueel geval door aanvullingen en afwijkingen van de modellen vast te leggen in het besluit tot het verlenen van een gemeentelening of garantie en/of in de te sluiten overeenkomst van geldlening of overeenkomst van garantieverlening.

In de modelovereenkomsten en de algemene voorwaarden wordt de privaatrechtelijke verhouding tussen de gemeente en de geldnemer vastgelegd. Naast een aantal specifieke bepalingen die samenhangen met de rechten en plichten die aan de geldnemer en de gemeente worden toegekend via de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020 en de nadere regels in deze uitvoeringsregeling, worden in de overeenkomsten en algemene voorwaarden ook de reguliere privaatrechtelijke verhoudingen geregeld.

Om daadwerkelijke toepasselijkheid van de algemene voorwaarden te realiseren in een voorkomend geval is het van belang dat de algemene voorwaarden bij leningverstrekking en garantieverlening ook daadwerkelijk ter hand gesteld worden aan de geldnemer.

Artikel 7 tot en met artikel 12 Nadere regels met betrekking tot verplichtingen geldnemer

Deze artikelen vloeien voort uit het bepaalde in artikel 15 van de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020. Beoogd wordt middels deze regelgeving de financiële positie van de gemeente en haar publieke taak te beschermen in het kader van lening- en garantieverstrekking. Er worden in dit kader door het college nadere regels gesteld. Deze hebben onder andere betrekking op de informatieplicht van de geldnemer (artikel 6). Hierbij wordt aangegeven welke informatie de geldgever dient te verstrekken en welke termijnen daarvoor gelden. Het college kan nadere regels opstellen met betrekking tot de inrichting van de financiële administratie (artikel 7). Dit is vooral van belang indien het college aan de geldnemer eisen heeft gesteld ten aanzien van of voorwaarden heeft verbonden aan de vermogenspositie van de geldnemer, waarbij bepaalde financiële ratio's als uitgangspunt worden gehanteerd. Verder regelt het college de verplichtingen van de geldnemer met betrekking tot de besteding van de door middel van financieringssteun verkregen gelden (artikel 8). Vervolgens wordt ingegaan op de zekerheden voor de gemeente (artikel 9). De geldnemer dient voor zover mogelijk aan de gemeente zekerheden te verstrekken, zoals bijvoorbeeld hypotheekrechten, pandrechten en borgstellingen door derden. Deze zekerheden verlagen het risicoprofiel van de verleende financieringssteun. Als de geldnemer niet of niet geheel aan de verplichtingen die voortkomen uit de financieringssteun kan voldoen, heeft de gemeente de onderliggende zekerheden om de eventuele financiële schade zoveel mogelijk te beperken. In deze regeling wordt ook nader aangegeven welke handelingen van de geldnemer voorafgaande toestemming van het college behoeven (artikel 10). Verder worden door het college nadere regels gegeven met betrekking tot de verzekeringsverplichtingen van de geldnemer (artikel 11) en de instandhouding door de geldnemer van het te financieren object en tot zekerheid strekkende objecten (artikel 12).

Artikel 14 Bepaling rating aanvrager

Met behulp van een kredietrisicomodel wordt de kredietwaardigheid van de aanvrager bepaald. Dit gebeurt op basis van een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens. Deze kredietwaardigheid wordt weergegeven als een rating op een schaal van 1 tot en met 7, waarbij 1 staat voor de hoogste kredietwaardigheid en 7 voor de laagste kredietwaardigheid. Zowel de hoogte van het solvabiliteitsbeslag als de hoogte van de kredietrisico-opslag of de garantiepremie is afhankelijk van deze rating.

Artikel 15 Rente

In dit artikel is vastgelegd op welke wijze het rentetarief wordt bepaald en eventueel wordt gewijzigd. De grondslag voor de bepaling van het rentetarief voor de geldlening is de situatie op de geld- en kapitaalmarkt.

Artikel 16 Renteherziening

In dit artikel is vastgelegd op welke wijze renteherziening kan plaatsvinden.

Artikel 17 Garantiepremie

In dit artikel is vastgelegd op welke wijze de garantiepremie wordt bepaald.

Artikel 18 Toezichtsregime

Belangrijk onderdeel van het kredietrisicomanagement is het periodieke toezicht. Er worden daarbij drie toezichtregimes onderscheiden: beperkt, regulier en intensief toezicht. De periodiciteit en diepgang van het toezicht is afhankelijk van de rating van de geldnemer.

Artikel 18 Slotbepalingen

Dit artikel bepaalt het moment van inwerkingtreden van de regeling. Sommige artikelen blijven van toepassing op lopende garanties.

Artikel 19 Citeertitel

Als citeertitel van deze regeling kan 'Uitvoeringsregeling leningverstrekking en garantieverlening Deventer 2020' gebruikt worden.

Bijlage 2 – Aanvraagformulier voor financieringssteun

Dit aanvraagformulier dient volledig ingevuld toegezonden worden aan:

Gemeente Deventer
T.a.v.....
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Niet in te vullen door de aanvrager:

Ontvangst datum div.	
Ontvangst datum behandelende subsidie-uitvoerder	
Behandelend ambtenaar	
Functie	

Persoonsgegevens aanvrager

	1. Gegevens aanvrager
Naam aanvrager	
Bezoekadres	
Postcode en plaats	
Postadres	
Postcode en plaats	
Telefoonnummer	
E-mail	
Website	

Alleen in te vullen als dit afwijkt van het adres onder vraag 1.

	2. Contactpersoon/correspondentieadres
Naam	
Adres	
Postcode en plaats	
Telefoonnummer	
E-mail	
Kopie van paspoort of rijbewijs bijvoegen. Indien van toepassing de machtiging van het bestuur bijvoegen	

	3. Financiële gegevens
Rekeningnummer	
Ten name van	

	4. Rechtsvorm
Rechtsvorm: vereniging, stichting, NV, BV	
Opgericht in	
Inschrijving K.v.K. te	
Nummer	

De bestuursamenstelling en samenstelling Raad van Toezicht (RvT) en Raad van Commissarissen (RvC) (indien van toepassing)

Bestuur	voorzitter	secretaris	Penningmeester
Naam			
Adres			
Postcode + woonplaats			
Telefoon			
E-mail			
In functie sedert			
Nr. paspoort of rijbewijs + kopieën van paspoort of rijbewijs bijvoegen			

RvT	Naam	In functie sedert	Nr. identiteitsbewijs + Nr. paspoort of rijbewijs + kopieën van paspoort of rijbewijs bijvoegen
Voorzitter			
Lid			
Lid			
Lid			

RvC	Naam	In functie sedert	Nr. identiteitsbewijs + Nr. paspoort of rijbewijs + kopieën van paspoort of rijbewijs bijvoegen
Voorzitter			
Lid			
Lid			
Lid			

Algemene gegevens betreffende de aanvraag financieringssteun

Doel van de aanvraag financieringssteun (omschrijving)	
Datum/periode betreffende de aanvraag financieringssteun	
Totale kosten	
Bedrag lening/garantie	

Soort financieringssteun

Lening	
Garantie	

Specifieke gegevens

1.	Beschrijving voorgenomen investering.
2.	Onderbouwing financieringsbehoefte.
3.	Financiële begroting met toelichting en een kasstroomoverzicht voor het lopende jaar en de vier daaropvolgende jaren.
4.	De meest recente jaarrekening, voorzien van een accountantsverklaring.
5.	Een overzicht met mogelijk te verstrekken zekerheden aan de gemeente.
6.	Tenminste twee offertes of bankverklaringen van geldgevers waaruit blijkt dat er door de geldgevers geen lening wordt verstrekt zonder garantie.
7.	De statuten van de geldnemer, alsmede een opgave van de bestuurssamenstelling en een opgave van de uiteindelijke belanghebbenden van de aanvrager.
8.	Bij een garantieaanvraag tevens een ontwerp van de overeenkomst van geldlening en een ontwerp voor een akte van borgtocht.

Verklaring/ Ondertekening

Hierbij verklaart ondergetekende, daartoe gemachtigd namens het bestuur van de aanvrager, dit formulier naar waarheid en zonder voorbehoud te hebben ingevuld.

Naam	
Functie	
Plaats	
Datum	
Handtekening	

Opsturen

Het geheel ingevulde en ondertekende formulier, voorzien van alle benodigde bijlagen in een voldoende gefrankeerde envelop, dient u op te sturen zoals op het voorblad van dit aanvraagformulier is aangegeven.

Indien hieraan niet is voldaan, kan uw verzoek niet in behandeling worden genomen.

Bijlage 3 – Ratingmodel kredietwaardigheid

Onderstaand is een gedegen screeningsmodel opgenomen die ontwikkeld is door financieringsexperts, kredietspecialisten en accountants. Het model werkt op basis van de Europees wetenschappelijk gevalideerde URA Rating methodiek.

Deze methodiek is vergelijkbaar met methoden die binnen banken worden gebruikt om naar financiële bedrijfssituaties te kijken.

Essentieel is de vraag of de organisatie voldoende cashflow heeft om aan zijn toekomstige betalingsverplichtingen te voldoen.

Op basis van de laatste twee jaarrekeningen en het bedrijfsplan met prognose respectievelijk de meerjarenbegroting, worden diverse ratio's berekend die inzicht geven in de financiële sterkte van de organisatie.

De kredietwaardigheid (creditscore) wordt berekend aan de hand van:

- de current ratio;
- de solvabiliteit;
- de URA Rating
- de Debt Service Cover ratio

Current ratio geeft een indicatie in hoeverre de korte schulden kunnen worden voldaan uit opbrengsten van de vlottende activa (verhouding: (vlottende activa + liquide middelen)/kort vreemd vermogen).

Solvabiliteit geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen van een onderneming weer en geeft een indicatie van de financiële gezondheid van een bedrijf (verhouding: eigen vermogen / vreemd vermogen).

URA-rating betreft een voorspelling van de uitvalwaarschijnlijkheid van een organisatie voor het komende jaar.

Debt Service Cover ratio geeft aan in hoeverre een onderneming in staat is om de lasten van een lening (rente en aflossingen) te betalen.

Nr.	Risicoklassen	Rating	Weging
1.	Uitstekend	A+	
2.	Goed	A	
3.	Ruim voldoende	B	
4.	Voldoende	C	
5.	Matig	C-	
6.	Slecht	C--	
7.	Zeer slecht	C---	

NB:

Bij de weging worden ook andere aspecten betrokken die zijn opgenomen in het toetsingsmodel te verstrekken lening en/of garantie. Korthedshalve wordt hier naar verwezen.

Bijlage 4 – Checklist beheer derde partij

Deze checklist is bedoeld voor de jaarlijkse beoordeling van de derde partij waaraan de gemeente een lening en/of een garantie heeft verstrekt en die geen WSW of SWS garantie hebben.

De adviseur RVP ism/iam Team F&C (Advies/Treasury) voert deze controle uit.
Algemeen: Team F & C bereid zoveel mogelijk de beoordeling voor en neem contact op met het betreffende RVP om de beoordeling te kunnen afronden.

1. Naam organisatie:

- Wat was de reden van de garantstelling / lening?
- Welk project / welke investering is hiermee gerealiseerd?
- Wat was de startdatum en wat is de (verwachte) einddatum?
- Wat was het bedrag aan garantstelling / lening?
- Wat is de jaarlijkse afname?
- Wat is de huidige risico-inschatting?
 - Laag
 - Midden
 - Hoog

2. Hoe verloopt de voortgang van de investeringen / projecten van de partij waaraan steun is verleend (en neemt het risico dus af)?

3. Heeft de organisatie afgelopen jaar subsidie ontvangen?

- Ja of Nee?
- Zo ja: in hoeverre is de organisatie afhankelijk van de subsidie?
 - Niet afhankelijk, ook zonder subsidie draait de organisatie goed.
 - Redelijk afhankelijk, zonder subsidie draait de organisatie nog wel, maar de subsidie-inkomsten zijn zeker welkom.
 - Zeer afhankelijk, de subsidie-inkomsten zijn een belangrijke inkomstenbron voor de organisatie.
 - Volledig afhankelijk, de organisatie komt zonder subsidie (vrijwel) direct in de financiële moeilijkheden.

4. Hoe verloop het aflossingsschema van de overeengekomen lening?

- Achter op schema
- Op schema
- Voor op schema

5. Welke zekerheden zijn gevestigd?

- Indien van toepassing, zijn deze zekerheden nog voldoende verzekerd?
- Bieden deze zekerheden nog voldoende dekking?

6. Wat zijn de gemaakte contractuele afspraken en worden deze nagekomen?

7. Welke trend laten de jaarcijfers zien ten opzichte van eerdere jaren?

- a. Positieve ontwikkeling, negatieve ontwikkeling of gelijkblijvend.
- b. Wat is het netto resultaat? €
- c. Wat is de solvabiliteit? (te berekenen door EV te delen door het TV)
- d. Wat is de rentabiliteit? (te berekenen door (Nettowinst + betaalde rente) te delen door het TV)
- e. Is er voldoende weerstandscapaciteit bij de betreffende organisatie?
- f. Wat is de liquiditeit? (te berekenen door Vlottende activa te delen door Kort Vreemd Vermogen)

8. Conclusie:

- a. Is het risico dat gemaakte afspraken niet worden nagekomen gelijk gebleven, toe- of afgenomen?
- b. Wat is het risico dat rente en aflossing niet voldaan kan worden?
 - Laag
 - Midden
 - Hoog

9. Blijft de risico-inschatting gelijk?

- a. Zo ja: schrijf hier de toelichting ervan op.
- b. Zo nee: schrijf op waarom het risico verhoogd / verlaagd kan worden.

Let op: neem hierbij ook mee dat aanvullende afspraken met de partij kunnen vervallen / moeten worden gemaakt. Denk hierbij aan aanleveren kwartaalcijfers, mogelijkheid om aanvullende zekerheden te vestigen etc.

10. Bij risico Midden:

- Wanneer is een (vervolg)gesprek gepland met de organisatie om de situatie te actualiseren en/of te bespreken welke aanvullende maatregelen nodig zijn?

11. Bij risico Hoog:

- Wat zijn aanvullende maatregelen die genomen zijn/worden om de situatie te verbeteren?
- Is het nodig om een verwacht verlies te boeken?
- Wat is in afstemming met het RVP besproken?

12. Bij faillissement, surséance van betaling of ontbinding van de aanvrager dient getracht te worden de verliezen voor de gemeente beperken.

- In sommige gevallen zal in verband met financiële problemen een gedwongen verkoop van het onderpand moeten plaatsvinden. Het verlies kan beperkt blijven indien de gemeente de gelegenheid heeft het tijdstip van verkoop te betalen. Daarvoor dient reeds in een vroegtijdig stadium contact te worden opgenomen met de betreffende instelling, de kapitaalverstrekkers, makelaars en potentiële kopers.
- Nagegaan dient te worden in hoeverre schade kan worden verhaald op een verzekeringsmaatschappij, bestuurders (vanwege hoofdelijke aansprakelijkheid) of de accountant van de betrokken instelling.
- Indien de gemeente wordt aangesproken voor de betaling van rente en aflossing van de gegarandeerde geldlening, blijft deze betaling als schuld op de aanvrager rusten, vermeerderd met de wettelijke rente.

